

Tii kà Paulo tà tâpé Roma Bétapoo popai

Wàilàapà na wii tii bëeni?

Wà Paulo, pwi *apostolo. Wâru tèpa cèikî na rà tâa jaaé, na rà panuâ pâ bwàcu kàra tà tèpa bérerà naa *Roma (naporomee 16).

É wii wiidà?

Na ê *naja 57. Wà Paulo, âna é wii gée na ville Korénito, naa na bêaracié kâra pai pâra kêe, bëaa kâra pai wâjué kêe cônâ naa *Iérusaléma. (Côo Apostolo 15.25-31.)

É wii tâî?

Tà tèpa âboro naa na ville wâ Roma, na ia rà têre ê *Picémara Wâdé, â ia rà cèikî naa goo. (Càcaa wà Paulo na é picémara târa.) Wâru gée goorà, âna càra caa tèpa *Juif. (Côo 1.13; 11.13,30,31.) Éco na pwa pâra tâpé na rà tèpa Juif. (Côo 2.17; 7.1.) Rà ipitiri wâ tèpa cèikî, naa na pâ pwârawâ. (Côo naporomee 16.)

Cina é wii?

Wà Paulo, âna é napéaati ê ère cèikî kâjè, naa goo Iésu Kériso, ma pai pwa goo, na é pa-udòjè wà Pwiduée, ma naa tâjè ê *wâro dàra göiri jaaé.

Pwiri pwa pitaèkâa nabibiu kà tèpa cèikî na rà tèpa Juif, ma wà tâpé na càra caa tèpa Juif. É paari wâ Paulo pâ, tâa tà tèpa Juif ê *aamwari na pwicîri

gée goo Pwiduée, êco na nabà, âna é tòpi diri tèpa âboro na medarié, â câé caa pwaké goro âboro.

É pwa pupûra tà tèpa cèikî, ba na rà wârori ê wâro na *tàrù ma âjupâra.

Jèpwi mwara, âna é patêre tèpa cèikî naa Roma pâ, ée mwa tâa jaarà wiàna é pâra naa Espagne (1.10-13; 15.22-28).

Dà ère ê tii bëeni?

Ê tii bëeni, âna tii na é napéaati bwàti ê pai pa-udòjè kà Pwiduée:

Béaa, âna jè cau tèpa pwa na èpà, â jè tapacîri ê wârimuru na dau gòò jii Pwiduée (naporomee 2-3). Êco na dau maina *pimeaari imudi kêe ba kâjè, â é pa-udòjè tèpa âboro jii pâ èpà kâjè, wiàna jè cèikî naa gooé. Wàépwiri auniimiri kêe gée na biu. É pacoo nabà pwi auniimiri kêe-bà. Â é nama é pinaigé mee wà Iésu Kériso, na é pipanuâê, ba na é wâri ê wârimuru kâjè, na é bà naa goro *satauro (3.23). Gée goo kaa pwiri, â wà Pwiduée, âna é nama jè tèpa âboro na jè *tàrù na araé, â é nama pwacèwii na câjè mu caa pwa na èpà. Wàrapwiri co gée goo ê pwina é pwa wà Kériso, â jè tòpi wiàna jè cèikî naa gooé. Càcaa gée goo cè pwina wâdé na jè pwa, é, pai pitêre dàrà kâjè cè jè naèà.

Wà *Abéraama, pwi âboro imaina kà tèpa Juif, âna é câmu tâjè. Ê wâro kêe, âna *paâjupâra ê pwina é ina wà Paulo. Ba wà Abéraama, âna é cèikî naa goo wà Pwiduée, â wà Pwiduée, âna é nama é pwi âboro na tàrù na araé (naporomee 4).

Gée goo ê pwina é pwa wà Kériso, â wà Pwiduée, âna é tapàgà ê pâtàmara èpà naa na wâro kâjè, â é jèe tipijè, ba na jè wârori ê wâro na tàrù. O càcaa

mwa caa pitèijè. Ba wà Pwiduée, âna é jèe inapàpari pâ, jè tèpa âboror kêe na jè wâdé na araé (8.1). Â ticè muru na pâri ma pinaaitirijè jii ê pimeaari kêe (8.38).

Gée goo kaa pwiri, â wâdé na jè pipanuâjè bamwara têe, ba na jè pwacèwii ê *ârapwaailò na wâro, na dau wâdé têe. Ba wàé kaa pwiri ê âji pwapwicíri, na pâri ma jè naa têe (12.1).

Jè wârori pâ wâro na pitòimiri—jè pitêre dà tâpé na tâa gorà ê pitûâ naa na napô (13.1); jè cibwaa pitèi ma pi-iná tèpa cèikî béejè (14.4). Jè pidàpwicâarijè goo pâra tâpé na càcaa mwü ê cèikî kàra. Â jè ipwadàra ma jè pwa cè muru na wâdé târa, â jè pitu târa, ma pagòo cèikî kàra (15.1).

Pai pitàgoo tii tâ tâpé Roma

Ipwabwàcu ma pwâranüma Paulo (1.1-17)

Jè cau tèpa pwa na èpà (1.18-3.20)

Pai nama jè târù na ara Pwiduée goro cèikî kâjè (3.21-5.21)

Pai wâro kâjè na bwaa âmuê (6.1-8.39)

Ba Isaraéla ma pâra Ba (9.1-11.36)

Câmu goro pai wâro kâjè (12.1-15.13)

Bénabwé popai ma ipwabwàcu (15.14-16.27)

Ipwabwàcu

¹ Wâgo Paulo, pwi ênawéna kâ *Kériso Iésu, âna go pwa tii [tâwà, tèpa cèikî naa *Roma]. É todò wà Pwiduée, ba na go pwi *apostolo. Â é pitòrigario, ba na go inapàpari ê *Picémara Wâdé kêe, ² na é jèe mara inapàpari béaa—ba é nama rà pinaigé mara ê

pwiibà wà tèpa *péroféta kêe, na rà wii naa na Tii Pwicîri—³ Picémara Wâdé goo Pwina naîê, wà Iésu Kériso, Pwi Ukai kâjè. Wâé, âna pwi gòobàra pwi ukai *Davita*. ⁴ Â wà Pwiduée, âna é paari pâ, é Pwina naîê, na é nama é wâro côwâ gée na aubà, goro pâtâmara ê *Nyuââê Pwicîri. ⁵ É pacimaô wà Pwiduée, ba na go[†] pwi apostolo kà Kériso. Â ê wakè kôo, âna, na go inapâparié târa diri ê pâ Ba, ba na rà cèikî naa gooé, ma pitêre dèe.

⁶⁻⁷ Wâguwà mwara tâpé Roma, âna guwà tèpa bée tâpéebà. Ba dau wânüma wà Pwiduée tâwà. Â é todâwà, ba na guwà tèpa âboro kà Iésu Kériso, ma guwà tèpa âji Ba kà Pwiduée. Wâdé na tâ tâwà ê pimeaari imudi ma pinaanapô na me gée goo Pwiduée kâjè ma Pwi Ukai Iésu Kériso. Cidòri nyuâawà!

Nüma Paulo na é cairà

⁸ Go tapoo goro pwaolé tà Pwiduée kôo goowà diri, naa na nee Iésu Kériso, ba jèe po jèkutâri pitiri goropuu ê cèikî kâwà. ⁹ Â go nye tà niimiriwà naa na pwâra pwapwicîri kôo—üu, pâri ma é *paâjupâra ê pwiibà wà Pwiduée. Wâé na go piénawéna kêe gée na diri ê pwâranüümoo, na go inapâpari ê Picémara Wâdé goo Pwina naîê.

---

* **1:3** É, ...Pwi gòobàra pwi ukai Davita naa na naiiri âboro... 4Â napwa naa goo âji èreê na pwicîri, âna wà Pwiduée, âna é paari goro pâtâmee pâ, é Pwina naîê, na é nama é wâro côwâ gée na aubà. É, ...âna é paari pâ, é Pwina naîê na dau pwa pâtâmee...   **1:5** Apostolo 26.16-18; Galatia 2.7-9   † **1:5** Go—Grec: Bà. Coo note goo 2 Korénito 1.6.   **1:6-7** Nombres 6.25-26

10 Go nye ciburà ilari jiié pâ, na go caiwà, wiàna câbewâdé kêe. **11** Ba nye dau nümoo na go pagòowà, ma jè ipâdi ma wâguwà ê *aupwénuyunuâari me gée goo ê Nyuââe Pwicîri. **12** Â jè mwa pipagòojè goro cèikî kâjè naa goo Kériso.

13 Tèepaa naa goro nabà, âna càcaa pâri ma go paé dariwà. Éco na wâdé na guwà tâmogòori, co tèpa béeò naa na nee Kériso, pâ, jèe dau wâru pai niimiri kôo pâ, na go pwa. Ba wâdé tôo na go côo ê pwâra wakè kôo naa jaawà, pwacèwii ê pai côo kôo, naa [jaa tâpé na càra caa tèpa *Juif] na pâra napô.

14 Ba go dau niimiri [diri tèpa âboro]—tâpé na rà pwacèwijiè, ma wà pâra tâpé na pi-ité ê nyamanya kâjè ma wâilà‡; â wà tèpa âboro na rà câmu, ma wà tâpé na bwaa càra caa câmu. **15** Êkaa na dau nümoo na go caiwà na Roma, ba na go picémara ê Picémara Wâdé naa jaawà.

Êre Picémara Wâdé

16 Go cèikî ba mwü§ naa goro ê Picémara Wâdé. Ba wâépwiri pwi neemuru wakè kâ Pwiduée na dau pwa nii kêe* târa ma é pa-udò tâpé na rà cèikî naa goo Kériso [ma naa târa ê *âji wâro jaaé]—tapoo gée goo wà tèpa Juif béaa, ma tubanabwé naa goo pâra tâpé.

1:10 Apostolo 19.21; Roma 15.23   **1:13** Apostolo 19.21   ‡ **1:14** Tâpé na rà pwacèwijiè, ma wà pâra tâpé... Grec: Tèpa Grec ma tèpa Barbare.   **1:16** Maréko 8.38; Apostolo 13.46; 1 Korénito 1.18-24
§ **1:16** Go cèikî ba mwü—Grec: Câgo caa kamu.   * **1:16** Neemuru wakè kâ Pwiduée, na dau pwa nii kêe—Grec: È jè pâtama Pwiduée.

17 Ba ê Picémara Wâdé, âna é paari tâjè tèpa âboro pâ, wà Pwiduée âna é tòpò pinaanapô naa nabibiu kâjè ma wàé[†], â é nama jè tèpa âboro na jè târù na araé[‡]. É wàrapwiri tâjè goro ê cèikî kâjè. Ba é ina [wà Pwiduée] naa na Tii Pwicîri, pâ, *Wà pwina* é cèikî, âna é târù na arao. Â o tâa têe é wâro. *Habakuk 2.4*

jè cau tèpa pwa na èpà

(Naporomee 1.18-3.20)

18 Wà Pwiduée, âna é paari, géenidò *napwéretòotù, ê pwâra putàmu kêe tà tèpa âboro na èpà. [Â ée mwa tèirà ma naa wârimuru târa] wiâra pwâranümarà ma ê pâ tûâ kâra na èpà. Ba rà pâiti jii ê âjupâra, â rà pwa ma càra caa côo Pwiduée wà pâra tâpé.

19 Êco na nye pâri ma rà tâmogòori Pwiduée, wiâna nümarà. Ba é jèe nye tòpò [naa na pwâranümajè, wàijè tèpa âboro] ê pai pwa wèe ma jè tâmogòorié. **20** Ba wiâna câjè caa côoê goro du âraporomeejè, â é pipaarié bwàti naa na ê pâ pwina é pwa gée na autapoo goo. Ba é tòpò ê góropuu, ma napwéretòotù, ma diri ê pâ namuru na tâa na. Â pâri ma jè côo pâ, é tâjaijè awé, â pwa pâtâmee dàra góiri. **21** Êkaa na, rà o mwa wànau târa pai

---

1:17 Habakuk 2.4; Roma 3.21-22   [†] **1:17** Tòpò pinaanapô naa nabibiu kâjè ma wàé—Il nous a réconciliés. È popai bèepwiri, âna pâra wiâra ê auina pâ: É nama jè tèpa âboro na jè târù na araé (justifiés), êkaa na napéati naa na tii bèeni. Côo mwara Târù naa na Neeremuru (Vocabulaire) naa pwâadâra tii.   [‡] **1:17** 1e phrase—Grec: Ba ê târù kâ Pwiduée, âna naa {tâ pwi âboro} goro ê cèikî kêe, ba kâ {tâpé na} rà cèikî.   **1:19** Apostolo 14.15-17, 17.24-28   **1:20** Job 12.7-9; Psalme 19.2   **1:21** Éfeso 4.17-18

ipwamururà wà tâpé na rà naa càùrà naa gooé?

Wà tâpéebà, âna rà nye tâmogòori pâ, nye pwa cè Pwiduée, éco na càra caa pwamainaê ma pwaolé tête, wàra na nümee goo. Ba rà imwüru naa na ê bàutê, â piticémuru naa goo ê auniimiri kàra.
22 Rà niimiri pâ rà tâmanga, éco na rà piwârâu.
23 Ba rà naa càùrà naa goo Pwiduée na é tâa dàra göiri na muugère kêe, ba na rà ipwamaina ê pâ *ânuurumuru na o tiâurà—ânuuru âboro, ma marü, ma macii, ma dòëa.

Épanuârà wà Pwiduée

24 Gée goo kaa pwiri, na é panuâ tèpa âboro wà Pwiduée, ma rà pwa pâ tûâ na èpà na nümarà goo. Â rà tubaèpà ê naiirà, â rà pitubakamurà côwâ.
25 Rà pâ na naaco Pwiduée na é âjupâra, â rà itâari ê nyi duée imudi§. Â rà ipwamaina ê pwina é tòpò jii na rà ipwamaina wà Pwina é tòpò diri! (Éco na [waijè, âna] wâdé na jè ipwamaina Pwiduée na é âjupâra dàra göiri! Wâdé na wàra!)

26 Wàé kaa pwiri, na wà Pwiduée, âna é panuâ tèpa âboro, ba na rà pwa ê tûâ na jè kamu goo. Ba wà pa ilàri kàra, âna jèe càra caa puu ma tèpa pao, â rà puu ma pàra ilàri. Â jèe càcaa wàra ê pai pwa goo! **27** Ipaïwà naa goo tèpa pao, ba jèe càra caa ipuu ma wà pa ilàri; ba rà nama dàtirà ê pâ câbawâdé kàra na miiri, â rà ipuu ma pàra pao! Â êkaa pwiri, na rà tòpi naa na naiirà ê wârimuru kâra jèpa èpà na rà pwa.

1:22 Jérémie 10.14; 1 Korénito 1.20   **1:23** Deutéronome 4.15–19;
 Psalme 106.20   § **1:25** Duée imudi—Grec: È pwina pwâ.   **1:27**
 Lévitique 18.22, 20.13; 1 Korénito 6.9

28 Ûna rà naa càùrà naa goo wà Pwiduée, â é panuârà wiâra ê pâ auniimiri kàra na èpà, â rà pwa ê pâ namuru na càcaa muru a pwa na jè miiri goo.
29-31 Rà pâ nau po dau èpà naa na diri pai pwa wèè, â jèe piaraégò ê tûâ kàra:

Rà tèpa iau;
 Rà tèpa iputàmu;
 Rà tèpa ipwamainarà;
 Rà tèpa ipwa tûâ;
 Rà tèpa ipwagoo;
 Rà tèpa ipawâmi;
 Rà tèpa pi-ina kàra;
 Rà tèpa picocoo;
 Rà tèpa pièpà;
 Rà tèpa pitànyiri;
 Rà tèpa piokée, tiagoo na;
 Rà pâ nau tèpa pipòtämwara âboro.
 Càra caa pinünüma naa goo ê èpà na rà pwa, ba gòò pûrurà.
 Càra caa pitu tà pàra tâpé, ba ticè imeaari goorà.
 Càra caa pacoo ipwataâboro kàra, ba rà tèpa pwâ.
 Càra caa pitêre dàra pa nyaa ma caa kàra.
 Càra caa papwicîri Pwiduée, â rà pâ nau tèpa cicaraé.
 Rà ciburà pâmari ê pâ na jèpapara tûâ târa pwa pwina èpà.

32 Wàépwiri kaa! Rà dau tâmogòori bwàti ê pitûâ kà Pwiduée, â càra caa ipacè naa goo. Jèpwi mwara, âna rà pagòò mwara tâpé na rà pwaduwà kàra. Wâdé na rà bà wà tèpa âboro na wàrapwiri càrarà!

2

Pitèimuru kà Pwiduée

¹ [Pwiri gà gére pi-iná tâgà pâ: «Rà nye dau èpà kaa wà tèpa âboro bène!»] Wàéco, na gà nye tágére pwa mwara ê càrarà! Â o po dau pwacoé tâgà na gà ipwamurugà cônâ. Ba wiàna gà pitèirà, â gà pipwa wârimuru cônâ tâgà. ² Ba jè nye tâmogòori bwàti pâ, é *târù wà Pwiduée na é pitèi wà tâpé na rà wàrapwiri.

³ Â wâgà, pwi a gére pwacèwiirà, âna gà gére tèirà. Â wànau? Gà gére niimiri pâ, gà uru jii ê pitèimuru kà Pwiduée? ⁴ Câgà caa gére côo pâ, é dau pidàpwicâariê naa googà wà Pwiduée, â é nye dau wâdé naa googà? Gà nye gére pa ma piticémuru naa goo pwiri? É wàrapwiri wà Pwiduée, ba nümee na gà pitòotéri ê wâro'gà.

⁵ Êco na tâutâgà goo, ba po dau gòò pûrugà! Â gà nye tà piâjagò ê wârimuru'gà. Ba o tèepaa pwi Tòotù na ée mwa paari ê pwâra putàmu kêe wà Pwiduée tà tâpé na rà pwa na èpà. Â ée mwa paari ê pai târù kâra ê pitèimuru kêe. ⁶ «Ba wà tèpa âboro, âna rà jèpa tòpi ê jèpa câmarà*, wiâra jèpa wakè kâra.»

⁷ Wà pâra tâpé, âna rà ipwadàra ma rà pwa ê pwina wâdé, ba na é wâdéarirà wà Pwiduée[†]. Â rà mudàra ê aupwényunuâari kêe, ma ê wâro na ticè pwâadèreè na wâjaaé. Â wà Pwiduée, âna ée mwa nama rà wâro awé jaaé.

2:1 Mataio 7.1-2; Ioane 8.7   **2:4** Éfeso 1.7; 2 Pétéru 3.15

2:6 Psalme 62.13; Proverbes 24.12; Mataio 16.27; 2 Korénito 5.10

* **2:6** Câma—Récompense. Pumara wakè. † **2:7** Ba na é wâdéarirà wà Pwiduée—Grec: Rà mudàra ê muugère.

8 Êco na wà pàra tâpé, âna rà cicaraé, â càra caa pitêre dàra ê âjupâra, â rà nye tà ciburà pwa ê tûâ na èpà. Â wà Pwiduée, âna ée mwa putàmurirà, â ée mwa naa wârimuru tàra.

9 Wà diri tâpé na rà pwa na èpà—wà tèpa *Juif ma pàra tâpé na càra caa tèpa Juif—âna o pwaée kàra, â rà o mwa tâa na aré ma tòina. **10** Â wà diri tâpé na rà pwa pwina wâdé—wà tèpa Juif ma wà mwara pàra tâpé na càra caa tèpa Juif—âna rà mwa tòpi jii wà Pwiduée ê pwényuâa ma muugère, ma ipwamaina ma pinaanapô. **11** Ba câé caa ipwaké gorô âboro.

Ipaiwà wiàna pwa Naèà, é ticè Naèà

12 Wà tèpa Juif, âna tâa tàra ê *Naèà kà Moosé, â wà pàra tâpé, âna tiàu jaarà ê Naèà. [Êco na ipaiwà wâilà. Ba] na rà pwa na èpà, â ée mwa téirà ma pwa wârimuru tàra wà Pwiduée. Â ê pitèimuru kêe tà tèpa Juif, âna o pâra wiâra ê Naèà.

13 Wiàna tâa tâjè ê Naèà, â wiàna câjè caa pitêre dàra, â o [coo ê wârimuru kâjè]. Êco na, wiàna jè pitêre dàra, â wà Pwiduée, âna [é tòpò pinaanapô naa nabibiu kâjè ma wàé, â] é nama jè tèpa âboro na jè *târù na araé.

14 Wà tâpé na càra caa tèpa Juif, âna càra caa tâmogòori ê Naèà. Êco na, ûna rà wâro wiâra *pwâratûra-nigée-goorà, âna, pwacèwii na rà wâro wiâra ê Naèà[‡]. **15** Â rà nye tà paari pâ, é nye tâa na pwâranümarà ê Naèà. Â ê pwâratûra-nigée-goorà, âna é *paâjupâra pwiri. Ba, na pàra pàara, âna rà

2:8 2 Tésalonika 1.8   **2:14** Apostolo 10.35   [‡] **2:14** 2e phrase—Grec: Ûna rà pwa, gée goorà, ê pwina é ina ê Naèà, â rà pâ nau {tèpa} naèà kàra, wâilà cônâ.

pitòtirà cônâ, â na pâra pâara, âna râ ipwamururâ cônâ.

¹⁶ Jè o mwa côo bwàti na Tòotù kâra Pitèimuru. Ba wà Pwiduée, âna é nama é pitèi ê pwina cârû na pwâranüma diri tèpa âboro wà Kériso Iésu. Â wâépwiri pwi *Picémara Wâdé na go inapâpari.

Ba Isaraéla ma Naèà

¹⁷ Wâgà, pwina gâ pwi Juif, gâ nama pâagà ê Naèà, â gâ pi-inâ kâgà, ba gâ pwi âboro kâ Pwiduée.

¹⁸ Â gâ ina pâ gâ tâmogòori ê câbewâdé kêe; â é pitu tâgâ ê Naèà, ma gâ tâmogòori cè pai pâra'gâ na wâdé. ¹⁹ Â gâ niimirî pâ gâ pwi a pipopa tèpa bwi, â gâ pwi pwéelaa kâ tâpé na râ tâa na bàutê. ²⁰⁻²¹ Â gâ pwi a picòo tâpé na càra caa tâmogòori pwa pwina wâdé. Â gâ pwi a pacâmuri tâpé na bwaa càra caa góò. Ba gâ niimirî pâ, tâa tâgâ ê autâmogòorimuru ma ê âjupâra, me gée goro ê Naèà.

Pwiini! Gorodâ na cágâ caa picòogâ cônâ? Ba gâ ina tà pâra tâpé pâ, na râ cibwaa mura, â wâgà, âna gâ pwi a mura! ²² Â gâ papwicíri ê toomura, â wâgà, na gâ pwi a toomura! Â gâ èpâri ê pâ duée imudi, éco na gâ mura [pâ ânuurâ] gée na pâ wâra pwapwicíri kâra*! ²³ Gâ pi-inâ kâgà, ba tâa jaagâ i Naèà, éco na cágâ caa pitêre dàra! Â gâ gére tubaèpà tà Pwiduée goro ê tûâ'gâ.

2:20-21 2 Timotéo 3.5   **2:20-21** Mataio 23.3-4   § **2:20-21** Tâpé na bwaa càra caa góò—Grec: Tèpa nari èpo.   * **2:22** Gâ mura...gée na pâ wâra pwapwicíri kâra—é, Câgâ caa tòimiri ê neemuru na pwicíri. Pwiri wà pâra tèpa Juif, âna râ icuri pâ ânuuru duée, na me gée na pâ wâra pwapwicíri kâ tâpé na càra caa cèikî naa goo Pwiduée. Muru na pwicíri naa na Naèà. (Côo Deutéronome 7.25.)

24 Ba jèe nye wii naa na *Tii Pwicîri pâ: Â gâ pwi majoroé ma wà tâpé na càra caa tèpa Juif, âna rà pi-inâ ba èpâ ê nee Pwiduée. **52.5** **Ésaïe**

Âji kamaî

25 [Wâgà na gâ pwi Juif, âna pwa *kamaî tâgà.] Â wiàna gâ pacoo ê Naèà, â ê pai pwa kamaî'gà, âna piâjimuru. Éco na, wiàna câgà caa pitêre dàra ê Naèà, â o piticémuru naa goo ê pai pwa kamaî'gà.

26 Wà tâpé na càra caa tèpa Juif, âna càcaa pwa kamaî târa. Éco na, wiàna rà pitêre dàra ê Naèà kâ Pwiduée, â wà Pwiduée, âna é côorâ ma rà pwacèwii tâpé na pwa kamaî târa. **27** O wàilà na rà pitèigà, wâgà, pwi Juif, na pwa kamaî tâgà. Â gâ o tòpi ê wârimuru na dau maina. Ba gâ tâgére tâmogòori ê Naèà, êco na tautâgà na gâ pitêre dàra.

28 Gona wàilàapà tèpa âji Juif? Câjè caa tèpa Juif, gée goro ê pâ muru na jè côo goro âraporomeejè. Â ê âji kamaî, âna càcaa ê câmu kêe na pwa naa na nai-ijè tèpa âboro. **29** Jè tèpa âji naî Pwiduée[†], gée goro ê wakè kâra Nyuââaê Pwicîri naa na pwâranümajè. Â càcaa ê naèà na pwa pwiri. Â wiàna wàrapwiri, â dau pwacoé naa goojè tèpa âboro ma jè ipwamainajè mwara. Â nye wàco wà Pwiduée na pâri ma é ipwamainajè.

3

Dau tarù pwina é pwa wà Pwiduée

2:24 Ésaïe 52.5   **2:26** Galatia 5.6   **2:29** Deutéronome 30.6; Kolosé 2.11   [†] **2:29** Tèpa âji naî Pwiduée—Grec: Tèpa Juif, tâpé na pwa kamaî târa.

¹ Wiàna wà pwi jè âboro, âna é pwi *Juif, â gona muru na wâdé, é, muru na càcaa wâdé? Â ê pwa *kamaî, âna pwamuru naa goo pwiri? ² Üu, nye dau wâdé ba kêe naa na pâ muru na wâru. Ba wà Pwiduée, âna é naa tà tèpa Juif ê popai kêe, ba na rà wéaari.

³ Wiàna wà pàra tâpé gée goorà, âna càra caa wéaari ê pâ auinabéaa kàra têe, â gona wà Pwiduée, âna o câé caa wéaari ê pâ auinabéaa kêe târa?
⁴ Akaé! Ba wiàna rà pwâ wà tèpa âboro, â wà Pwiduée, âna wàé Pwiduée na é *târù, â é nye wakè na âjupâra. Ba jèe nye wii naa na *Tii Pwicîri pâ:

*Na gà tûra, co Pwiduée,
â gà târù ma âjupâra.
Tèpa âboro diri,
âna rà côoina popai'gà.
Â gà nye ciburà piétò,
jiit tâpé na rà pitòtigà.*

Psaume 51.6

⁵ Napwa naa goo pâ tûâ kâjè na èpà, âna rà paari pâ, nye ticè èpà goo Pwiduée. Â gée goo kaa pwiri, â rà ina pàra tâpé* pâ: «Càcaa wâré wiàna é pwa wârimuru tâjè wà Pwiduée, [ba pâ tûâ kâjè na èpà, âna paari pai wâdé kêe]!» ⁶ Akaé! Ba wiàna wàrapwiri, â pwiri càcaa târù è pai pwa kà Pwiduée, â pwiri o wànaus târa cè pai tèi kêe tèpa âboro ni góropuu?

---

^{3:4} Psaume 51.6   * ^{3:5} Rà ina pàra tâpé—Grec: Go tûra pwacèwii tèpa âboro.

7 [Â wâgà, pwiri gà pwacèwii tâpéebà, â gà gére niimiri pâ] ‘È pâ tûâ kôo na èpà, âna paari pâ, piwéna jijè ê pwina é pwa wà Pwiduée. Â jè côoinari pai muugère kêe goo. Êkaa na càcaa târù na é pwa wârimuru tôô goo wà Pwiduée.’

8 [Bwa. Gà cibwaa ina pwiri. Ba nye ipaiwà] na jè ina pâ: «Wâdé na jè pwa na èpà, ba na o tèepaa ê pwina wâdé!» (Â pwa pàrà tèpa pwâ na rà ina pâ, go ina pwiri. Â wà tâpéebà, âna pâri ma pwa wârimuru târa.)

Ticè âboro na é târù na ara Pwiduée

9 Jè ina pâ wânau naa goobà, wàibà tèpa Juif? Gona bà piwéna jii wà pàrà tâpé na ara Pwiduée? Bwa! Càcaa wàrapwiri! Ba go jèe nye ina pâ: Édiri pâ âboro, âna rà jèe cau piénawéna kâra ê [launiimiri kâra na] èpà—wà tèpa Juif ma wà mwara tâpé na càra caa tèpa Juif. **10** Ba jèe wii naa na Tii Pwicîri pâ:

*Nye ticè pwijè âboro
cèna é târù na ara Pwiduée.
Nye ticè ji pwina caapwi wàé!
11 Nye ticè jè âboro
cèna é wâro naa âjupâra.
Nye ticè pwina é mudà Pwiduée!
12 Rà nye cau naa càùrà
naa goo Pwiduée.
Rà cau tèpa âboro na rà èpà.
Nye ticè na pwa na wâdé.
Nye ticè ji pwina caapwi wàé!*

13 *Na rà tûra, âna pimo;
piârailu ûmemeerâ.
Ba rà pigòé ma tubé.*

*Popai kàra, âna pwacèwii aru.
Rà utijè pwacèwii dòèa.*

14 *Maina tojii na pwârâ.
Jè maagé goo pwâratûra kàra.*

15 *Rà nye itâa co, nau ipôtâmwara.*

16 *Wâna rà pâ wê, na rà tòdidiri.*

Rà câmi ê aré ma tojii.

17 *Càra caa tâmogòori
ê naigé mara pinaanapô.*

18 *Ba càra caa papwicîri Pwiduée.*

Psaume 14.1–3

Psaume 5.10

Psaume 140.4

Psaume 10.7

Ésaïe 59.7–8

Psaume 36.2

19 Napwa naa goro ê *Naèà, ma ê pâ popai na wâna, âna mara tatée wà tâpé na é naa ba kàra ê Naèà [wà tèpa Juif]. É paari diri pâ tûâ kà tèpa âboro na càcaa *târù na ara Pwiduée, â na ée mwa pitèirà goo. Â nye ticè jè âboro naa góropuu diri cène pârî ma é ipwamuruê. **20** Ba nye ticè jè âboro cène é ina pâ é pwi âboro na é târù na ara Pwiduée goro cè pai pitère dàra kêe ê Naèà. Ba ê wakè kâra ê Naèà, âna, na rà tâmogòori tèpa âboro pâ, rà tèpa âboro na rà èpâ.

3:13 Psaume 5.10, 140.4   **3:14** Psaume 10.7   **3:15** Ésaïe 59.7–8

3:18 Psaume 36.2   **3:20** Psaume 143.2; Roma 7.7; Galatia 2.16

pai nama jè tarù na ara pwiduée goro cèikî kâjè

(Naporomee 3.21-5.21)

²¹ Nabàni, âna é jè paari wà Pwiduée ê pai pwa goo, ma jè o tèpa âboro na jè tarù na araé. Â, na é nye pwa, âna nye ticè Naèà. Ba ê Naèà kà *Moosé ma ê pâ popai kà tèpa *péroféta, âna rà nye po *paâjupâra co ê pwina é pwa wà Pwiduée. ²² Ba wà Pwiduée, âna [é tòpò pinaanapô naa nabibiu kâjè ma wàé, â] é nama jè tarù na araé, wiâra ê cèikî kâjè. Â é pwa tà diri tèpa âboro na rà cèikî naa goo Kériso, â nye ticè ipwaké goo.

²³ Ba jè cau pwa na èpà diri, â jè wâiti jii ê pwényuâa ma muugère kà Pwiduée. ²⁴ Â wà Pwiduée, gée goro ê *pimeaari imudi kêe, âna é naa tâjè ê âraimeai na wàrapwiri—[ê pinaanapô, na é tòpò naa nabibiu kâjè ma wàé. Â é nama pwacèwii na câjè mu caa pwa na èpà] ba na jè tèpa âboro na jè tarù na araé. È pwiibà, âna âraimeai kêe tâjè, na é naigé mee wà Kériso Iésu, na é tipijè jii ê pâ na èpà.

²⁵⁻²⁶ Wà Pwiduée, âna é naa wà Kériso, ba na é pwi *ârapwaailò ba kâjè. Gée goo ê domii kêe, â wà Pwiduée, âna é pwanauri ê pâ èpà kâjè tèpa cèikî naa gooé. Â wàépwiri na é paari pâ, tarù ê pai pwa kêe. Ba béaa, âna é pidàpwicâariê naa goojè, â câé caa pwa wârimuru tâjè goro èpà kâjè. Â nabà, âna é nama jè tèpa âboro na jè tarù na araé, na jè cèikî naa goo Iésu.

É paâjupâra Naèà ê cèikî kâjè

²⁷ Géewê, âna o ticè majoroé ma jè pi-inâ kâjè. Â piticémuru naa goro ê pai pitêre dàra ê Naèà. Ba ê pwina é âjimuru, âna cèikî. ²⁸ Ba go ina tâwâ pâ: Wà Pwiduée, âna [é jèe tòpò pinaanapô naa nabibiu kâjè ma wàé, â] é nama jè tèpa âboro na jè tarù na araé, wiâra cèikî kâjè. Â càcaa gée goo ê pai pacoo kâjè ê Naèà.

²⁹ Wànau, gà niimiri pâ, wà Pwiduée, âna é nye Pwiduée kà tèpa Juif co? Â gona câé caa Pwiduée kà pàra tâpé mwara? Akaé, ba é Pwiduée kâra góropuu diri†! ³⁰ Ba é nye caapwi co wà Pwiduée. Ba wàé na ée mwa nama rà tèpa âboro na rà tarù na araé wà tèpa Juif, wiâra cèikî kàra. Â wàé mwara na ée mwa nama rà tarù na araé pàra Ba, wiâra cèikî kàra.

³¹ Êco na jè cibwaa niimiri pâ, piticémuru naa goo ê Naèà, wàrapwiri goro ê cèikî kâjè. Bwa! Càcaa wàrapwiril! Ba ê cèikî kâjè, âna é paâjupâra ê Naèà.

4

É pwi a cèikî wà Abéraama

¹ Jè o ina pâ wànau naa goo wà *Abéraama, pwi jojoorojè*? Dà cè câmaê gée goro ê wakè na é pwa?
² [Nye ticè.] Càcaa gée goo ê pwina é pwa, na é jèe pwi âboro na é *tarù na ara Pwiduée. Â càcaa pâri

---

^{3:29} Roma 10.12   † ^{3:29} Góropuu diri—Grec: Pàra tèpa Ba (les païens).   ^{3:30} Deutéronome 6.4; Galatia 3.20   ^{3:31} Mataio 5.17

* ^{4:1} Abéraama, pwi jojoorojè—Grec: Abéraama, pwi jojoorojè wiâra ê naiiri âboro. Wà Abéraama, âna é pwi jojooro tèpa Juif. Êco na é pâ nau pwi jojooro mwara, diri tâpé na rà cèikî naa goo Pwiduée. (Côo du nee tii 11 ma 12.)

ma é pi-iná kée. ³ Ba jèe nye wii naa na *Tii Pwicíri pâ: *Wà Abéraama, âna é cèikî naa goo Pwiduée, â gée goro é cèikî kée, âna wà Pwiduée, âna é nama é pwi âboro na é tarù na araé.*

Genèse 15.6

⁴ Napwa naa goo wà pwi jè âboro na é pwi a wakè, âna ê mwani na é tòpi, âna wâriê goro wakè kée, â càcaa po mwani naa wàrapwiri. ⁵⁻⁶ Êco na càcaa ipaiwà naa goo wà pwi âboro na nümee na é wâdé na ara Pwiduée, ba ticè wakè na pâri ma é pwa. Â wâdé co ê cèikî kée naa goo Pwiduée. Gée goo ê cèikî kée, âna wà Pwiduée, âna [é tòpò pinaanapô naa nabibiu kàru ma wàé, â] é nama é pwi âboro na é tarù na araé.

Wà ukai *Davita, âna é nyabiri ê ipwàdée kà pwi âboro na wàrapwiri, na é ina pâ:

*7-8 Rà nye ipwàdée kaa
wà tâpé na nuwarà.*

*É pa jiirà tojii
wà Pwiduée Caa.
Rà puràra wàilà,
ba pwanauri awé
diri pâ èpà.
Câé mwa caa côo
ê pwina rà pwa!*

Psaume 32.1-2

Càcaa kamaî na nama jè wâdé

⁹ Ê ipwàdée [na é ina wà Davita] âna gona nye kà tèpa *Juif co? Bwa. Nye kâra diri ê pâ Ba. Ba ia go jèe nye mara ina pâ: *Wà Abéraama, âna é cèikî naa*

*goo Pwiduée, â gée goro ê cèikî kêe, âna wà Pwiduée, âna é nama é pwi âboro na é tarù na araé.***Genèse 15.6**

10 Ba wiidà na wà Pwiduée, âna é nama tarù wà Abéraama na araé? Pwiri gée na càùru ê *kamaî kêe? Bwa, càcaa gée na càùé, â nye béaa. **11** Ba wà Pwiduée, âna é nye nama é tarù na araé, na bwaa càcaa pwa kamaî têe, gée goro ê cèikî kêe naa goo Pwiduée. Â gée na càùé, â é tòpi ê câmu wà Abéraama goro ê kamaî kêe, na paari pâ, ée mwa bàra tarù na ara Pwiduée gée goro ê cèikî kêe.

Â, na wàrapwiri, â wà Abéraama, âna é jèe pâ nau caa kà diri tèpa cèikî naa goo Pwiduée na càcaa pwa kamaî tarà. Â wà diri tâpéebà, âna wà Pwiduée, âna é nye nama rà tèpa âboro na rà tarù na araé. **12** Wà Abéraama, âna é nye pwi caa kà tâpé na pwa kamaî tarà, [âna wà tèpa Juif] wiàna rà pâra na cèikî, wiâra naigé na ia é pwa. Ba wàé, âna é cèikî naa goo Pwiduée, béaa kâra ê pai pwa kamaî têe.

Auinabéaa kà Pwiduée tà tèpa cèikî

13 Wà Pwiduée, âna é ina tà Abéraama ma wà tèpa göobèreè, pâ, ée mwa naa tarà ê göropuu diri. Càcaa gée goro na é pitêre dàra ê *Naèà wà Abéraama. É wàrapwiri têe wà Pwiduée, ba é jèe nama é pwi âboro na é tarù goro cèikî kêe. **14** Ba wiàna pwi aupwényunyuâari bëepwiri, âna kà tâpé na rà pitêre dàra ê Naèà kà *Moosé, â pwiri piticémuru naa goo ê cèikî bau i pwi ia é ina wà Pwiduée.

15 Bwa! È Naèà, âna é pame co ê wârimuru [tà tâpé na pwa na rà wârori ê Naèà. Ba pwacoé na rà pâra

wiâra diri]. Â wiàna nye ticè naèà, â pwiri [nye ticè napârajè na jè wârori. Â] nye ticè pai pitanami kâjè.

16 È aupwényunuâari [na é ina wà Pwiduée] âna me gée goro è *pimeaari imudi kêe, â gée goro mwara è cèikî kà Abéraama. Â rà pâra na tâa na tèpa göobèrè. Â càcaa kà tâpé co na rà pâra wiâra ê naèà; â kà pâra tâpé mwara na rà cèikî naa goo Pwiduée, pwacèwii Abéraama, pwi caa kâjè diri.

17 Ba jèe nye wii naa na Tii Pwicîri pâ: *Go pwama gâ pwi caa kâra ê pâ Ba na wâru.* **Genèse 17.5** Èkaa na é pwi caa kâjè wà Abéraama, ba é cèikî naa goo wà Pwiduée. [Ba é tâmogòori pâ wà Pwiduée, âna pâri ma é pacoo è auinabéaa kêe.] Ba wà Pwiduée, âna wàé na é pawâro cônâ tèpa bà. Â wàé mwara na é tòpò è pwina bwaa âmuê, na câjè caa pâji pâmari naani góropuu.

18-19 Üu, é nye wâari wà Abéraama naa goro i pwi ia é ina têe wà Pwiduée, â é pidàpwicâariê goro tapacîri. Ba é cèikî naa goo Pwiduée na ia é ina têe pâ: *O dau wâru awé tèpa göobàragà.* **Genèse**

15.5 Â êkaa pwiri, na é pâ nau *pwi caa kâra ê pâ Ba na wâru.* **Genèse 17.5**

È cèikî kà Abéraama, âna é cimwü. Êco na jè muru na pwacoé, ba jèe po 100 naja kà Abéraama, â é jèe pâmwünyabweri na é bà. Â wà Sara, tô wâdèe, âna jèe càcaa pâri ma é ipièrù. **20** Êco na câé caa pidumapiê, â é nye cèikî naa goro è auinabéaa kà Pwiduée. Â è cèikî kêe, âna é pagòoé, â é nye ipwamaina Pwiduée. **21** Ba é tâmogòori pâ, wà

4:16 Galatia 3.7   **4:17** Genèse 17.5   **4:18-19** Genèse 15.5

4:18-19 Genèse 17.17

Pwiduée, âna dau pwa pàtàmee, ma é pacoo i pwi ia é mara ina têe. ²² Â wàé kaa pwiri, na wà Pwiduée, âna é nama é pwi âboro na é târù Abéraama na araé. *Genèse 15.6*

Popai ba kâjè mwara

²³ È pâ popai bëepwiri, âna càcaa kà wà Abéraama co, ²⁴⁻²⁵ â popai ba kâjè mwara. Ba é jèpa côô ê cèikî kâjè wà Pwiduée, â ée mwa tòpijè. Wàé na é naa Iésu, Pwi Ukai kâjè, ba na é pwa wârimuru goro ê pâ èpà kâjè, [tiagoro ê pai bà kêe]. Â wà Pwiduée, âna é pawâroé cônâ gée na aubà, ba na [é tòpò pinaanapô naa nabibiu kâjè ma wàé, â] é nama jè tèpa âboro na jè târù na araé.

5

Pinaanapô naa nabibiu kâjè ma Pwiduée

¹ Wà Pwiduée, âna é nama jè tèpa âboro na jè *târù gée goro ê cèikî kâjè. Â nabàni, âna jè tâa na ê pinaanapô ma wà Pwiduée na é naigé mee wà Pwi Ukai kâjè, Iésu Kériso. ² Gée goro ê cèikî kâjè naa gooé, â jè pâri ma jè pâdari Pwiduée, ba é naigé kâjè wà Iésu. Â jè jèe tòpi ê *pimeaari imudi kêe, â jè wârori nabà. Â jè jèe ipwâdée, ba jè cimwü naa na ê cèikî kâjè, pâ, jè o tòpi ê câmajè—pai tâa kâjè na ê pai maina ma muugère kà Pwiduée*.

³ Jèpwi mwara, âna jè ipwâdée na pâ aré kâjè, ba jè tâmogòori pâ, ê aré, âna é nama jè pidàpwicâarijè.

4:22 Genèse 15.6   **4:24-25** Ésaïe 53.4-5   *** 5:2** Grec: Ba gée gooé na tâpiri tâjè ê pimeaari imudi bëepwiri, â jè cimwü naa na, â jè ipwâdée, naa na auwâari, goro ê pai maina ma muugère kà Pwiduée.   **5:3** Jacques 1.2-3; 1 Pétéru 1.5-7

⁴ Â, na jè pidàpwicâarijè, â jè cimwü naa na pâ tacai. Â, na jè cimwü, â o pimaina too ê cèikî kâjè, na jè tapacîri [ê auinabéaa kâ Pwiduée].

⁵ Â é cimwü ê cèikî kâjè naa gooé, ba o câé mwa caa panuâjè wà Pwiduée. Ba jèe dipitiri pwâranümajè ê pimeaari kêe na dau maina awé, na é pinaigé mee ê Nyuâaê Pwicîri, na jèe naa tâjè.

É bâ ba kâjè na jè bwaa èpâ

⁶ Ba, na bwaa nye càcaa pâri [ma jè ipa-udòjè] â wà Kériso, âna é jèe bâ ba kâjè, wàijè tèpa âboro na jè èpâ, na pwi pâara, na é jèe nye dàbacoo wà Pwiduée.

⁷ [Â jè pinünüma cai naa goo ni]: Po dau pwacoé ma jè bâ ba kâ pwi âboro na *târù ê wâro kêe. Â matâra pâ, pwa nii ma gòò kâjè ma jè bâ ba kâ pwi âboro na é dau meaari pâra tâpé†. ⁸ Éco na wà Kériso, âna é bâ ba kâjè na jè bwaa tèpa âboro èpâ. Wàé kaa pwiri, na wà Pwiduée, âna é paari ê pimeaari kêe ba kâjè.

⁹ Â nabâni, âna é jèe nama jè târù na araé goro ê pai pwa *ârapwaailò kêe—[ê pai bâ kâ Kériso]. Â wiàna é pwa ê muru na maina na wàrapwiri, â wà Kériso, âna ée mwa pa-udòjè jii ê wârimuru [na Tootù na ée mwa pitèi tèpa âboro na wà Pwiduée].

¹⁰ Ba, na pâara na jè bwaa tèpa cicara wà Pwiduée, â é tòpò pinaanapô naa nabibiu kâjè ma wàé goro pai bâ kâ Pwina naîê. Â wiàna é wàrapwiri tà tèpa cicaraé, â ée mwa upajè goro pai wâro [côwâ] kâ Pwina naîê, nabâni na jè jèe tèpa

---

† **5:7** Na é dau meaari pâra tâpé—Grec: Na é wâdé.   **5:8** Ioane 3.16; 1 Ioane 4.10   **5:9** Roma 1.18, 2.5

bée. ¹¹ Â jè ipwàdée ma ipwamainaê, gée goo Pwi Ukai kâjè Iésu Kériso, na é jèe tòpò ê pinaanapô bëepwiri.

Adamu ma Iésu Kériso

¹² [Wàéni ê pwina tèepaa]: Ê Èpà‡, âna jèe tèepaa me naa góropuu, ê majoroé pwi caapwi âboro, wà *Adamu. Â ê Èpà, âna é pwa ma jè bà, wàijè diri tèpa âboro. Ba jè cau pwa na èpà, â jè o cau bà.

¹³ Ba jèe wâni góropuu ê Èpà, béaa kâra ê pai naa ê Naèà kà Pwiduée tà *Moosé. (Êco na, na bwaa ticè naèà, â câjè caa naa nûmajè naa goro ê pâ èpà na jè pwa.) ¹⁴ Êkaa na, tapoo na pâara kà Adamu, tèepaa naa goo wà Moosé, â pwa nii kâra ê pwâra bà naa goro tèpa âboro. [Ba rà cau bà.] Ipaiwà wiàna càra caa pwa ê pwi èpà na ia é pwa wà Adamu. (Ba wàé, âna é pwa ê pwina é papwicîri jjié wà Pwiduée.)

Napwa naa goo wà Adamu, âna ê pwi ânuuru Pwina ée mwa tèepaa. ¹⁵⁻¹⁶ Êco na càru caa ipaiwà. Ba ê èpà na é pwa wà pwi caapwi âboro, wà Adamu, âna po dau pi-ité jii ê âraimeai na é naa naa goro piticémuru naa goo§ wà Pwiduée na é naigé mee pwi caapwi âboro, Iésu Kériso. Gée goo ê èpà kà Adamu, âna rà cau bà diri ê pâ âboro. Â gée goro ê pwina é pwa wà Kériso, âna rà cau tòpi ê pâ aupwényunuâari na é naa wà Pwiduée naa na pimeaari imudi kêe.

5:12 Genèse 3.6; Roma 6.23   ‡ **5:12** Ê Èpà—Le péché, le mal. Ê câbewâdé na tâa na pwâranüma diri tèpa âboro, âna cètùujè, ba na jè pwa ê pâ na jèpapara muru na èpà.   **5:13** Roma 4.15   § **5:15-16** Naa, naa goro piticémuru naa goo—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Naa imudi.

Ba ê èpà kà Adamu, âna é pame ê pitèimuru ma wârimuru. Â ê âraimeai na é nye naa naa goro piticémuru naa goo wà Pwiduée, âna é pame pai tipijè, wàijè pâ âboro na jè wâru. Â ipaiwà, wiàna dau wâru pâ èpà kâjè. Ba dau pwa pâtàmara ê pimeaari imudi kà Pwiduée jii i èpà kà Adamu.

¹⁷ Ba gée goro ê èpà kà pwi caapwi âboro, wà Adamu, â ê pwâra bà, âna é piétò jii diri pâ âboro. Êco na wà Pwiduée, âna é naa tâjè naa goro piticémuru naa goo ê aupwényunyuâari kêe na é naigé mee pwi caapwi âboro, wà Iésu Kériso. Â é nama [pwacèwii na câjè mu caa pwa na èpà, ba na] jè tèpa âboro na jè tarù na araé. Â é nama jè piétò naa na *âji wâro.

¹⁸ [Go ina mwara pâ]: Gée goro ê tûâ na èpà kà pwi caapwi âboro, â êdiri pâ âboro, âna cau tèirà ma pwa wârimuru tarà. Â gée goro ê tûâ na wâdé kà pwi caapwi âboro, â wà Pwiduée, âna é tipi diri tèpa âboro, ma rà wâro. Â é nama rà tèpa âboro na rà tarù na araé.

¹⁹ Ba wà pwi âboro na é caapwi, wà Adamu, âna câé caa pitêre dà Pwiduée. Â gée goo kaa pwiri, âna êdiri pâ âboro, âna rà jè pâ nau tèpa pwa na èpà. Â wà pwi âboro na é caapwi, wà Iésu Kériso, âna é nye pitêre dà Pwiduée. Â gée goo pwiri, na wà Pwiduée, âna [éé mwa tòpò pinaanapô naa nabibiu kâra diri pâ âboro ma wâé, â] é nama rà tèpa âboro na rà tarù na araé.

É piétò ê pimeaari kà Pwiduée

²⁰ Ûna é tèepaa me ê Naèà, â rà pâ nau dau pimaina too ê èpà. Êco na ê aupwényunuâari kà Pwiduée, âna o nye dau pimaina too awé.

²¹ [Â go tubanabwé naawê ê auniimiri bène]: Na pàara béaa, âna é piétò ê Èpà. Ba é tame ê pwâra bà [naa goo diri pâ âboro gòropuu]. Â nabàni, âna piétò ê pimeaari imudi kà Pwiduée. Ba é tame tâjè ê pinaanapô ma tarù na é naigé mee Iésu Kériso, Pwi Ukai kâjè. Â é naa tâjè ê *wâro dàra gòiri jaa Pwiduée.

pai wâro kâjè na bwaa âmuê

6

(Naporomee 6-9)

Na upwaajè â jè bà â jè wâro cônâ ma Kériso

¹ O dà cèna jè ina? Gona jè o bwaa ciburà pwa na èpà, ba na wà Pwiduée, âna ée mwa paari tâjè ê *pimeaari imudi kêe na maina awé? ² Bwa. Jè cibwaa pwa na wàrapwiri! Ba jèe nye ticè pâtamara pwâra bà naa goo jè. Â gorodà na jè bwaa nye tà ciburà pwa na èpà?

³⁻⁴ Ba guwà tâmogòori bwàti pâ, gée goo ê pai *upwaajè naa najawé, â jè caapwi ma wà Kériso Iésu. Pai ina wèe pâ, na ia upwaajè, â pwacèwii na jè bà, [â pwànirijè ma wàé]. Êco na wà Pwiduée Caa na é maina ma muugère ma pwa pâtamée, âna é pawâro wà Kériso gée na aubâ, ba na o wàijè mwara, âna jè o wârori ê wâro na bwaa âmuê.

Wâro kâjè ba kà Pwiduée

5 Ba jè jèe caapwi ma wàé, gée goro ê pai bà kâjè. Â jè o caapwi ma wàé naa na pai o wâro côwâ kâjè gée na aubà. **6** Wâdé na guwà tâmogòori bwàti ni, pâ: Ê wâro kâjè béaa, âna é jèe bà naa goro *satauro ma wà Kériso. Â jèe tubatiàu ê pâtàmara Èpà na tâa na pwâranümajè. Â jèe câjè caa tèpa *ênavéna kîri kâra Èpà*. **7** Ba wà pwina é bà, âna jèe dàgòtùé jii ê pâtàmara ê Èpà.

8 Â wiàna jè bà ma wà Kériso, â jè cèikî mwara pâ, jè o wâro côwâ ma wàé. **9** Ba jè tâmogòori pâ, na tòotù na é wâro côwâ gée na aubà wà Kériso, â o jèe câé mwa caa bà côwâ. Ba ê Maagé Bà, âna jèe ticè nii kêe naa gooé. **10** Ba ûna é bà wà Kériso, â é jèe dàgòtù ê pâtàmara ê Èpà dàrà góori awé. Â nabàni, âna é wârori ê wâro kêe ba kà Pwiduée.

11 Â wâguwà mwara, âna wâdé na guwà tâmogòori pâ, pwacèwii na guwà jèe bà, â jèe ticè pâtàmara Èpà naa goowà. Â guwà wâro, ba guwà caapwi ma Kériso Iésu. Â ê wâro kàwà, âna guwà wârori ba kà Pwiduée.

12 Â wâdé na guwà wâro pwacèwii na ticè pâtàmara ê Èpà naa na naiiwà na ée mwa bà na cè jè tòotù. Êkaa na guwà cibwaa pitêre dàrà ê aunünüma na èpà kâra naiiwà. **13** Guwà cibwaa naa cè ére gée goro naiiwà, ma é piénawéna kâra Èpà, wàra pâ neemuru wakè târa pwa na èpà. Bwa. Guwà ipanuâwà tà Pwiduée, ba na guwà tèpa ênavéna kêe. Ba guwà pwacèwii tèpa âborò na wâro

---

6:6 Galatia 5.24   * **6:6** Èpà—Péché. Côo note goo Roma 5.12.

6:11 2 Korénto 5.15; Galatia 2.19   **6:12** Genèse 4.7   **6:13** Roma 12.1

côwâ gée na aubà. ¹⁴ Ba jèe càcaa ê *Naèà na é pitûâ kàwà, â jèe nye ê pimeaari imudi kà Pwiduée. Â êkaa pwiri, na guwà cibwaa pwa ma é pitûâ kàwà ê Èpà.

Jè tèpa ênawéna kà Pwiduée

¹⁵ Guwà cibwaa ina pâ: «Wâdé na jè pwa na èpà, ba ê pimeaari imudi kà Pwiduée, na é pitûâ kâjè, â càcaa ê Naèà.» ¹⁶ Bwa! Gona câguwà caa tâmogòori pâ, wiàna guwà pipanuâwà tà pwi jè âboro, ba na guwà tèpa ênawéna kîri kêe, â guwà pitêre dèe. Wâpà wiàna guwà tèpa ênawéna kâra èpà, é, wâpà wiàna guwà tèpa ênawéna kà Pwiduée. Wiàna guwà pitêre dàrà ê èpà, â guwà o bà. Â wiàna guwà pitêre dà wà Pwiduée, [â é tòpò pinaanapô naa nabibiu kàwà ma wàé] â é nama guwà tèpa âboro na guwà *târù na araé.

¹⁷ Jè capai pwaolé tà Pwiduée kâjè. Ba béaa, âna guwà tèpa ênawéna kâra èpà. Â nabàni, âna guwà pitêre dàrà ê pâ popai na guwà tòpi, gée na diri pwâranümwâ. ¹⁸ Â nabàni, âna jèe tipiwâ jii ê Èpà. Â guwà tèpa ênawéna kà [Pwiduée, ba na guwà pwa] ê pwina *târù ma wâdé.

¹⁹ Go tâmogòori pâ, po dau pwacoé tâwà, ma guwà tâmogòori bwàti[†]. Â go napéaati, na go pwa ucina goro ê wâro kâjè na diri pâ tòotù. Béaa, âna pwacèwii na guwà tèpa ênawéna kîri kâra Èpà. Â guwà panuâ bamwara ê naiiwà, ba na guwà wârori ê wâro na èpà ma miiri. Â nabàni, âna guwà

6:14 1 Ioane 3.6   **6:16** Ioane 8.34; 2 Pétérú 2.19   [†] **6:19** 1e phrase—Grec: Gée goo ê pai ticè nii kàwà.

tèpa ênawéna kíri [kà Pwiduée]. Â wâdé na guwà panuâ bamwara ê naiiwà, ba na guwà piénawéna tà [Pwiduée, â guwà pwa] ê pwina wâdé. Ékaa na, guwà piaabòriwà, ba na o wâdé tà Pwiduée wâguwà.

²⁰ Na pàara na guwà pwa âboro kíri kâra Èpà, â câguwà caa pitacoo goowà, ma guwà pâra wiâra ê autûâri kà Pwiduée. ²¹ Â dà ê pwâra wakè kàwà? Guwà kamu, na guwà niimiri nabàni! Ba ê pâ muru bëepwiri, âna pame ê pwâra bà.

²² Nabàni, âna tipiwà jii ê Èpà, â guwà jèe pâ nau pwa âboro kíri kà Pwiduée. Â ê pwâra wakè kàwà, âna, na guwà piaabòriwà, ba na wâdé tà Pwiduée wâguwà. Â gée goo pwiri, â tâa tâwà ê wâro dàra góori jaa Pwiduée. ²³ Ba ê wâri wàra ê èpà, âna ê pwâra bà. Â wà Pwiduée, âna é nye po naa tâjè wàrapwiri ê *wâro dàra góori, na é naigé mee Kériso Iésu, Pwi Ukai kâjè.

7

Tipijè jii ê Naèà

¹ Tèpa béeò naa na nee Kériso, go niimiri pâ guwà tâpo tâmogòori pai pwa goro ê pâ naèà. È *Naèà, âna é pitûâ kâjè tèpa âboro, na pàara na jè bwaa wâro. ² Pwacèwii wà tô ilàri na é jèe piéa, âna piié naa goo pwi éaé goo ê Naèà na pàara co na é bwaa wâro na wà pwiibà. Â wiàna é bà wà pwi éaé, â jèe pâri, ma é pwa côwâ ê câbewâdé kêe*.

---

^{6:23} Roma 5.12,15   ^{*} ^{7:2} Jèe pâri, ma é pwa côwâ ê câbewâdé kêe—Grec: Jèe tipié jii ê naèà na é piié naa goo pwi éaé.

3 Â wiàna é tâa wà tôoni ma wà pwi jè âboro, na pàara na é bwaa wâro na wà pwi éaé, â jè ina pâ é toomura (é ciâa jiié), [ba câé caa pitêre dàra ê Naèà]. Êco na, wiàna é tâa ma wà pwi jè pao, gée na càùru pai bà kà pwi éaé, â jèe câé caa toomura, ba câé caa êgòjai ê Naèà.

4 Ico tèpa béeò, jèe ipaiwà naa goojè, tèpa cèikî. Ba ê Naèà, âna jèe câé caa piijè cônâ[†]. Â jè tèpa âboro kà pwi jèpwi, wà Kériso, na é bà ba kâjè[‡], â é wâro cônâ gée na aubà. Â gée goo pwiri, âna wâdé na ê wâro kâjè, âna naa cè pwâra wakè na wâdé ba kà Pwiduée.

5 Ba béaa, âna jè wâro wiâra ê pâ câbawâdé kâjè. Â ê Naèà, âna é pwa ma pimaina too ê auniimiri na èpà na naijjè. Â gée goro pwiri, âna jè o bà. **6** Êco na nabà, âna wà Pwiduée, âna é tipijè jii ê Naèà, na pwa wârimuru tâjè[§]. Â jè piénawéna kà Pwiduée goro pai pwa na bwaa âmuê. Ba jè pitêre dàra ê Nyuâaê Pwicîri, â càcaa ê Naèà kà *Moosé.

Jè cicara èpà na wâgoojè

7 Gona jè ina pâ, ê naèà âna é èpà? Bwa! Ba nye gée goro co ê naèà, na go côoina ê pwina èpà. Ba wiàna ticè naèà, â càcaa pâri, ma go tâmogòori pâ, ê auniimiri kôo, âna èpà*. **8** [Go o tùra goo ê

7:4 Roma 6.2,11   [†] **7:4** Ba ê Naèà, âna câé caa piijè cônâ—Grec: Jè bà naa goro ê Naèà.   [‡] **7:4** Na é bà ba kâjè—é, Ba é jèe caajurijè naa na ê naiié, âna ê wâra pwapwicîri.   **7:6** Roma 8.2, 6.4   [§] **7:6** Na pwa wârimuru tâjè—Grec: Ba jè bà naa goo i pwi ia tâjûrûjè.   **7:7** Exode 20.17; Deutéronome 5.21   * **7:7** Dernière phrase—Grec: Wiàna ticè naèà na ina pâ: «Gà cibwaa iari muru», â pwiri o câgo caa tâmogòori iari muru.

Èpà, pwacèwii na é pwi jè âboro]: Ê Èpà[†], âna é mudàra naa gooò ê pai pwa wèe goro ê Naèà, ba na é pawâro diri ê pâ na jèpapara auniimirimuru na èpà na wâgooo. Â é tòpò naa na pwâranümoo pâ câbawâdé na èpà. Ba wiàna ticè Naèà, â pwacèwii na nye ticè pàtâmara ê Èpà.

9 Béaa, âna câgo caa tâmogòori ê pâ naèà, na rà pwicîri jiio na go pwa ê pàra muru. Â go nye wâro. Êco na, ûna go tâmogòori pâ pwa ê autûâri, â é nye wâro gooò kaa, ê Èpà, â é pitûâ kâra pwâranümo[‡]. **10** [Â pitèio ma go pwa wârimuru tiagoro pwâra bà.] Guwà côo pâ, é naa ê autûâri [kêe wà Pwiduée] ba na go wâro goo. Êco na ê autûâri, âna é pwa ma go bà. **11** Ba ê Èpà, âna é pa ê autûâri, ba na é pa-imwüruô, â é nama go bà.

12 Napwa naa goo ê Naèà, âna muru na pwicîri, ba é me gée goo Pwiduée. Â ê jèpa autûâri, na tâa na ê Naèà, âna muru na pwicîri, ma *tarù, â wâdé ba kâjè. **13** Gona ê muru na wâdé, âna é pwa ma go bà? Bwa, càcaa wàrapwiri. Ba nye ê Èpà, na é pa ê pwina wâdé, ba na é pwa ma go bà. Â, na é pwa pwiri, â é paari pâ, é po dau èpà. [Napwa naa goo ê autûâri, âna é papwicîri jijè na jè pwa na èpà.] Â ê Èpà, âna é pa ê autûâri, ma jè dau pwa na èpà jii béaa§!

[†] **7:8** Ê Èpà—Péché. Côo note goo Roma 5.12. [‡] **7:9** Grec: Béaa, na ticè naèà, âna go wâro; êco na, na é tèepaa me ê aupitûâri, â é nye wâro {gooò} kaa ê Èpà, â go jèe bà. **7:11** Genèse 3.13 **7:12** 1 Timotéo 1.8 [§] **7:13** Dernière phrase—Grec: Goo ê aupitûâri, âna ê Èpà âna é pipaarié, pâ po dau èpà awé.

Ipaa na dau gò

¹⁴ Jè nye tâmogòori bwàti pâ, ê naèà âna é me gée goo Pwiduée. Êco na wâgo, âna go pwi âboro na ticè nii kôo. Â go pâ nau pwi *ênavéna kîri kâra ê Èpà. ¹⁵⁻¹⁶ Â câgo caa tâmogòori awé cè pwina go pwa. Ba câgo caa pwa ê pwina nümoo goo, â go pwa ê pwina tàutôo goo. Â êpwiri na go mwa tâmogòori pâ, ê naèà, âna muru na wâdé. ¹⁷ Ba càcaa wâgo na pwa pwiibà, â ê Èpà, na é wâna pwâranümoo. ¹⁸ Go tâmogòori bwàti pâ, càcaa tâa gooò ê wâdé, gée goro na go pwi âboro na ticè nii kôo. Â wiàna nümoo na go pwa ê pwina wâdé, â pwacoé.

¹⁹⁻²⁰ Üu, câgo caa pwa ê pwina wâdé, na nümoo goo. Â go pwa pwina èpà, na càcaa nümoo goo. Â wiàna wàrapwiri, â [pwacèwii na] càcaa wâgo, na go pwa pwiri, â ê Èpà, na wâna pwâranümoo.

O wàilàapà na upao?

²¹ Êkaa na go tâmogòori pâ, pwa pé ‘naèà’ [na wâgooò] âna, na nümoo na go pwa na wâdé, â càcaa pâri. Â go nye ciburà pwa co ê pwina èpà. ²² Guwà côo pâ wâna âji pwâranümoo, âna wâdé tôo ê naèà kà Pwiduée. ²³ Êco na pwa ê jè ‘naèà’ na é wâna naiio—naèà kâra Èpà. Â ru nye ipaa ma ê naèà kà Pwiduée. Â ê pwi naèà bëepwiri na é wâgooò, âna pwacèwii na é popao, ma tòpò-o naa na karapuu. ²⁴ Au, wârico! O wàilàapà na upao jii, ê pwâranümoo na èpà*, na é popao dàra ê pwâra bà? ²⁵ Wàco

^{7:15-16} Galatia 5.17   ^{7:23} Galatia 5.17; 1 Pétéru 2.11   * ^{7:24}
Pwâranümoo na èpà—Grec: Naiiri âboro.   ^{7:25} 1 Korénito 15.57

Pwiduée, na é naigé mee wà Pwi Ukai Iésu Kériso†!
Wâdé na jè picagòtùé!

[Wàéni ê ère pwina go ina]: Nümoor na go pitêre dàra, ê naèà kà Pwiduée, êco na ticè nii kôo, â go nye pitêre dàra, ê naèà kâra Èpà.

8

É tipijè jii èpà ê Nyuâaê Pwicîri

¹ Wà tâpé na rà tâa goo Kériso Iésu, âna nye ticè pitèimuru ma wârimuru kâra*. ² Ba, na go wâgoo wà Kériso Iésu, â ê Nyuâaê Pwicîri, âna é naa tôo ê wâro naa wâjaaé. Â é pâ nau pwi naèà kôo na bwaa âmuê. Â é tipio jii ê pwi naèà na é popao naa na Èpà† ma ê pwâra bà‡.

³ Napwa naa goo ê *Naèà kà Moosé, âna pwacoé ma é tipijè gée goro ê pai ora kâra pwâranümajè. [Ba ticè nii kêe, ma pitòotéri ê pwâranümajè na èpà.] Êco na wà Pwiduée, âna é jèe tipijè. Ba é jèe panuâ me Pwina naîê, na é pa naiiri âboro pwacèwiijè—wàijè tèpa pwa na èpà—ba na é tipijè jii ê Èpà. Â é jèe tubatiàu ê pwi Èpà bèepwiri, na pitûâ naa na naiiri âboro, ⁴ ba na jè wâro wiâra ê naèà na é *tarù. Ba câjè caa wâro wiâra ê auniimiri kâra naiiri âboro. Â jè wâro wiâra ê Nyuâaê Pwicîri.

---

† **7:25** 1re phrase—Grec: Éco na {jè} pwaolé tà Pwiduée goo Iésu Kériso, Pwi Ukai kâjè. * **8:1** Pâra Tii Pwicîri naa na grec, âna rà naagée pâ popai bèeni: Ba rà wâro wiâra ê Nyuâaê Pwicîri, â càcaa wiâra ê pâ câbwâdé kâra na èpà. † **8:2** Èpà—Péché. Côo note goo Roma 5.12. ‡ **8:2** Grec: Ba ê naèà kâra Nyuâaê {Pwicîri na é naa} wâro naa goo Iésu Kériso, âna é jèe tipio jii ê naèà kâra Èpà ma ê Pwâra bà. **8:4** Galatia 5.16,25

5-6 Ba wà tâpé na rà pâra wiâra auniimiri kâra naiiri âboro, âna rà nye pitêre dàra ê câbawâdé kàra. Â rà pâra dàra pwâra bà. Êco na wà tâpé na rà wâro wiâra ê Nyuâaê Pwicîri, âna rà nye pitêre dàra ê câbawâdé kêe. Â, â tâa târa ê *âji wâro ma pinaanapô.

7 Wiàna jè pâra wiâra ê pâ câbawâdé kâra naiiri âboro, â o nye pwacoé ma jè pitêre dàra, ê naèà kà Pwiduée. Â jè pâ nau tèpa cicara Pwiduée, ma tèpa pièpârié. **8** Êkaa na wà tâpé na rà pâra wiâra ê pâ câbawâdé-bà, âna pwacoé ma rà wâdé na ara Pwiduée.

Jè pâra wiâra Nyuâaê Pwicîri

9 Êco na wâguwà, âna jèe câguwà caa pâra wiâra ê pâ câbawâdé kâwà bëepwiri. Ba guwà pitêre dàra ê Nyuâaê Pwicîri kà Pwiduée, na é tâa goowà. Wà pwi âboro na câé caa tâa gooé ê Nyuâaê Pwicîri kà Kériso, âna câé caa pwi âboro kà Kériso.

10 Êco na wâguwà, âna é wâgoowà wà Kériso. Â wiàna ée mwa bà ê naiiwà majoroé ê Èpà, â âjupâra mwara pâ wà Pwiduée, âna é nama pwacèwii na câguwà mu caa pwa na èpà, ba na guwà tèpa âboro na guwà *târù na araé. Â é jèe tòpò pinaanapô naa nabibiu kâwà ma wàé. Â ê Nyuâaê Pwicîri kêe, âna é nama guwà wâro§. **11** Üu, ée mwa bà ê naiiwà, êco na, wiàna é wâgoowà ê Nyuâaê Pwicîri, â ée mwa

8:9 1 Korénito 3.16, 12.3   **8:10** Galatia 2.20   § **8:10** Grec: Â, wiàna é wâgoowà wà Kériso, â âjupâra pâ, é bà ê naiiri âboro gée goo ê Èpà; êco na ê Nyuâaê, âna {é naa} ê wâro, gée goo ê pai târù {kà Pwiduée}.

pawârowà wà Pwiduée, pwacèwii ê pai pawâro kêe wà Kériso Iésu, gée na aubà.

É nama jè tèpa naî Pwiduée

12 Ékaa pwiri, co tèpa béeò naa na nee Kériso, âna pwacèwii na pwa kérédi kâjè. Ba napârajè [na jè wâro na ê Nyuâaê Pwicîri] na jè cibwaa wâro wiâra ê câbawâdé kâra naiiri âboro. **13** Ba wiàna guwà wâro wiâra ê pâ câbawâdé bëepwiri, â guwà o bà [dàra góiri awé]. Êco na, wiàna guwà nama bà ê pâ câbawâdé bëepwiri, gée goo ê Nyuâaê Pwicîri, â o tâa tâwà ê âji wâro. **14** Ba wà tâpé na rà wâro wiâra ê câbawâdé kâra ê Nyuâaê Pwicîri kà Pwiduée, âna tèpa naî Pwiduée.

15 Â, na jè tòpi ê Nyuâaê Pwicîri, âna câé caa piijè ma nama wâgotâjè. Â é nama jè tèpa naî Pwiduée. Â é pitu tâjè ma jè tomara too tà Pwiduée, ma ina têe pâ: «Pwi Caa kôo!»

16 Â ê Nyuâaê Pwicîri, âna é *paâjupâra târa nyuâajè pâ, jè tèpa naî Pwiduée*. **17** Â wiàna jè tèpa naî Pwiduée, â jè o tòpi ê aupwénnyunuâari na é jèe ina béaa, pâ, ée mwa naa târa ê Ba kêe. Â jè o mwa cau tòpi ma wà Kériso. Ba wiàna jè tâa na ê aré ma tòina pwacèwiié, â jè tòpi mwara pwényuâa ma muugère pwacèwiié.

Aupwénnyunuâari kâjè noowê

8:13 Galatia 6.8; Kolosé 3.5   **8:15** Maréko 14.36; 2 Timotéo 1.7   **8:15** Galatia 4.5-7; Auinapàpari 21.7   **8:16** 2 Korénito 1.22

* **8:16** É, Ê Nyuâaê Pwicîri, âna ru paâjupâra, naima ma nyuâajè pâ, jè tèpa naî Pwiduée.

18 Guwà têre, ê pâ aré kâjè nabà, âna po dau kîri awé, jii ê muugère na maina na ée mwa naa tâjè wà Pwiduée! **19** Ba diri ê pâ namuru na é jèe tapoo [wà Pwiduée—ê gòropuu bau diri pâ muru na wâna, ma diri ê napwéretòotù ma pâ îricò]—âna rà tapacîri naa pidàpwicâari, ba na rà côo ê pàara na ée mwa paari ê pai maina ma muugère kà tèpa naîê wà Pwiduée.

20 Ba diri ê pwina é tapoo wà Pwiduée, âna jèe càcaa pâri ma rà tâbawêe, ba rà jèe tanami. Â wàrapwiri, wiâra ê auniimiri béaa kà Pwiduée[†], **21** tapacîri ê tòotù na [ia é jèe pacoo gée na biu. Na tòotù bëepwiri] âna ée mwa cau tipi tèpa naîê, gée na wai ma botére. Â o muru na dau wâdé ma pwényuâa awé[‡].

22 Â jè cau tâmogòori pâ, diri ê pâ muru bëepwiri na é tapoo wà Pwiduée, âna rà càwé goro pai maagé côo kâra, pwacèwii tô ilâri na ée pitàmari èpo. **23** Â wàjè mwara, tèpa naî Pwiduée, âna jè gére càwé wâna pwâranümajè, na jè pitapacîri i pàara na ée mwa tipijè wà Pwiduée, â na jè mwa bàra picaatâa ma wàé dàrà gòiri awé[§]. Êco na é jèe naa tâjè ê Nyuâaê Pwicîri kêe, na é pâbéaa kâra âraimeai, na é jèe ina béaa wà Pwiduée pâ, na ée mwa naa tâjè.

24 Ba é jèe pa-udòjè, gée goro pai cèikî kâjè naa

8:20 Genèse 3.17-19   [†] **8:20** Grec: Ba ê pwina é tòpò {naa gòropuu, wà Pwiduée}, âna tâa aranara ê pitûâ kâra pàra muru na piticémuru naa goo.   [‡] **8:21** O muru na dau wâdé... é, O pwa câmarà—pai tâa kâra na ê pai maina ma muugère kêe.   **8:23** 2 Korénito 5.2-4   [§] **8:23** Na jè mwa bàra picaatâa ma wàé, dàrà gòiri awé—Grec: Na jè o tèpa naîê (l'adoption).

gooé, [â é naa tâjè ê âji wâro jaaé]. Â jè tapacîri [ma jè mwa bàra tòpi diri ê wâro kâjè ma wàé]. Â guwà côo, wiàna jè jèe côo ê pwina jè wâari naa goo, â ê cèikî kâjè, âna càcaa âji cèikî. Ba câjè caa tapacîri ê muru na jèe tâa tâjè. ²⁵ Â wiàna jè cèikî naa goo ê pwina câjè caa côo, â jè o mwa dau pidàpwicâarijè goro tapacîri.

É pitu tâjè Nyuâaê Pwicîri

²⁶ Jèpwi mwara, âna ê Nyuâaê Pwicîri, âna é me nau pitu tâjè, wàijè na piticè nii kâjè, [ma kîri cèikî kâjè]. Ba câjè caa tâmogòori pai pwapwicîri bwàti. Â ê Nyuâaê Pwicîri, âna é càwé ma pwapwicîri tà Pwiduée ba kâjè. Â ê pwâra pwapwicîri kêe, âna piwéna jii ê pâ pwâratùra. ²⁷ Â wà Pwiduée, âna é côo ê pwina wâna pwâranüma pwi âboro, â é tâmogòori ê pwina nüma ê Nyuâaê Pwicîri goo. Ba ê Nyuâaê Pwicîri, âna é pwapwicîri wiâra ê câbawâdé kà Pwiduée, ba kà tèpa âboro kêe.

²⁸ Ba jè tâmogòori mwara ê pwini, pâ: Édiri pâ muru, âna tèepaa, ba na bêwâdé kâjè*, wàijè na wânümajè goo wà Pwiduée. Ba é todâjè wiâra câbawâdé kêe, nau pacoo ê pwina wâdé ba kâjè. ²⁹ Ba é jèe mara pitòrigarijè béaa. Â é jèe nye mara tûâri béaa, pâ, na jè o pwacèwii Pwina naiê, na ée pwi ciàra tèpa aéjii kêe na dau wâru.

³⁰ Â wàilà na é tâmara pitòrigarirà béaa wà Pwiduée, â na é jèe nye todàra mwara. Â wàilà na é

---

^{8:27} Psaume 139.1   ^{8:28} Éfeso 1.11   * ^{8:28} Édiri pâ muru... é, Na diri pâ namuru, âna wà Pwiduée, âna jè picaawaké ma wàé.

^{8:29} Kolosé 1.18; Hébéro 1.6

jèè todàra [â é tòpò pinaanapô naa nabibiu kàrà ma wàé] â é nama rà tèpa âboro na rà tarù na araé. Â ée mwa nye naa tarà mwara ê câmarà—pai tâa kàrà na ê pai maina ma muugère kêe.

Nye ticè na ipapiinarijè jii pimeaari kà Pwiduée

³¹ O dà cèna jè ina cèna piwéna? Wiàna wàijè naima ma Pwiduée, â wàilàapà na cicarajè [ma piwéna jijè]? Nye ticè! ³² Ba é nye panuâ pwi âji Naîê [ma é pwi *ârapwaailò] ba kâjè diri, â câé caa upaé jii ê maagé côo. Ùna wàrapwiri, â gona wàilu ma wà Pwina naîê, âna gona càru caa naa tâjè imudi diri ê pâ muru? Akaé!

³³ Â o wàilàapà na o pitòti tâpé na é pitòrigarirà wà Pwiduée? Nye ticè! Ba wà Pwiduée, âna é tòpò pinaanapô naa nabibiu kàrà ma wàé. ³⁴ Â o wàilàapà na pitèirà ma pwa wârimuru tarà? Nye ticè! Ba wà Kériso Iésu, âna é jèè bà ba kàrà.

Â jèpwi mwara, âna é nye wâro cônâ gée na aubà. Â é jèè wâgòro étò kà Pwiduée [â jèè tâa têe diri ê pitûâ]. Â é pwapwicîri ba kâjè.

³⁵ Â o dà mwara cèna ipapiinarijè jii ê pimeaari kà Kériso? Nye ticè! Càcaa pâ aré ma tòina, ma pai pidumapiê kâjè, ma pâ maagé, ma pai tubaèpà tâjè, ma copwa, ma pai ticè neemurujè, ma pâ pwécapa, ma diri na jèpapara muru na èpà na papòjè. Â càcaa mwara ê pwâra bà na pâri ma é ipapiinarijè jii ê pimeaari kà Kériso. ³⁶ Âna jèè nye wii naa na *Tii Pwicîri pâ:

*Wàrapwiri googà,
â rà pwa kûu tâbà,
rà tétàmwarabà,
na diri pâ tòotù.
Â rà pwa-imudi tâbà,
pwacèwii pâ mutô,
na gére poparà pâ,
naa na autaa macii.*

Psaume 44.23

³⁷ Êco na, na diri ê pâ pwina tèepaa maribà, âna bà
dau piétò awé, majoroé wà Pwina é jèe meaaribà.
³⁸⁻³⁹ Ba go nye cèikî ba mwü, pâ:

Tâbawêe ê pimeaari
kà Pwiduée ba kâjè!
Ticè cèna pâri
ma ipapiinarijè jii.
Càcaa ê pwâra bà.
Càcaa ê wâro.
Càcaa pâ *angela.
Càcaa pâ duée.
Càcaa pâ pâtama na èpà.
Ticè cè muru—
muru na gére nabà,
muru na o widàuru,
muru nidò,
muru niboo,
muru naa góropuu diri.
Ticè muru na pâri
ma pinaaitirijè
jii pimeaari kêe
naa goo Kériso Iésu,
Pwi Ukai kâjè!

ba isaraéla ma pàra ba

9

(Naporomee 9-12)

É imuru tèpa jènereê Paulo

¹ Go patùrawà ni gée na âji pwâranüümoo, â ê pwina go ina, âna nye âjupâra, â câgo caa pwâ. Ba bu nye caapwi ma wà Kériso. Â ê Nyuâaê Pwicîri, âna é pitûâ kâra ê pwâranüümoo. Â wàé na é *paâjupâra ê pwina go ina tàwà. ²⁻³ Èni: Go po dau pikíri, â tòina ê pwâranüümoo, goo tèpa jènereô, ê Ba *Isaraéla. Ba wiàna pâri ma go pitu tarâ [ma rà udò] â pwiri go panuâô, ma é tojiio wà Pwiduée, ma ipapiinariô jii Kériso.

⁴ Ba é nye pitòrigari ê Ba kôo wà Pwiduée, ba na Ba kêe, ma tèpa naîê. Â é jèe nye paari tarâ ê pai maina ma muugère kêe. Â é pwa *ipwataâboro tarâ, â é naa tarâ ê *Naèà. Â é naa tarâ mwara ê tarù, ba na rà pwapwicîri têe, [na pai pwa wèe na âjupâra]. Â wàilà, na rà jèe nye tòpi ê pâ aupwényunyuâari kêe, na é jèe mara ina tarâ béaa.

⁵ Ba wà tèpa jojoororà, âna rà tèpa âboro, na tèpa pwamuru naa goorà, na araé. Â é té gée goorà wà Kériso, naa na naiiri âboro. Wâdé na jè cau ipwamaina dàra góori wà Pwiduée, na é wâjai diri pâ muru*!

Tèpa âji naî Pwiduée

9:2-3 Exode 32.32   **9:4** Exode 9.4   * **9:5** Wâdé na jè cau ipwamaina dàra góori, wà Pwiduée, na é wâjai diri pâ muru—é, {Wà Kériso}, na é wâjai diri pâ muru, ba é Pwiduée na, naa pwamainaê dàra góori awé.

6 Wiàna wàrapwiri, â gona jè o niimiri pâ, câé caa pacoo ê auinabéaa kêe wà Pwiduée? Akaé! É jèe nye pacoo, ba, ê âji Ba kà Pwiduée, âna é dau maina jii ê Ba Isaraéla[†]. **7** Jèpwi mwara, âna câé caa [niimiri wà Pwiduée pâ] wà tèpa cau té gée goo *Abéraama, âna rà jèe tèpa âji naîê. Ba é ina tà Abéraama, pâ: *Wà tèpa góobàragà na ia go inarà, âna o mwa pitèparà gée goo Isaaka, pwina naîgà.* *Genèse 21.12*

8 [Wà Abéraama, âna nye pwa mwara pàra tèpa naîê.] Pai ina wèe pâ, càcaa tâpé na rà tèepaa, gée goro ê câbewâdé kâra âboro, na rà o tèpa naî Pwiduée. Ba wà tèpa âji naîê, âna wà tâpé na tèepaa, gée goro ê auinabéaa kà Pwiduée. **9** Â wàéni ê pwina é ina wà Pwiduée, tà Abéraama, [na é ipwataâboro têe]: *Na go o mwa wâjué cônâ, naa na caapwi naja, â wà Sara, tô wâdâgà, âna ée mwa pitàmari pwí nari èpo pao.* *Genèse 18.10*

10 Â nye coo pwacèwii pai ina kêe. Â napwa naa goo wà pwí âboro èpo bëepwiri, âna wà kaa, Isaaka, pwí jojooro tèpa *Juif. Â gée na càùé, â ru piéa ma Rébéka. Â Rébéka, âna é pitàmari du bérepidu[‡].

11-13 Â é ina têe wà Pwiduée pâ, wà pwí ciàra èpo, wà Ésaü, âna ée mwa piâboro kíri kà pwí jiié, Iakobo. Ba jèe nye wii naa na *Tii Pwicíri pâ: *Go wâdéari wà Iakobo, jii wà Ésaü.* *Malachie*

[†] **9:6** Grec: Éco na câé caa pitanami ê popai kà Pwiduée. Ba {ê Ba} Isaraéla, âna càcaa wà diri tâpé na rà té gée goo Isaraéla. **9:7** Genèse 21.12   **9:8** Galatia 4.23   **9:9** Genèse 18.14   [‡] **9:10** Grec: Jèpwi mwara, wà Rébéka, ba é pitàmari {du} naî Isaaka, pwí caa kâjè.   **9:11-13** Genèse 25.23   **9:11-13** Malachie 1.2-3

1.2-3 Â é tàmara ina pwiri, na bwaa càru caa tèepaa, wà tupédu bérepidu. Â bwaa nye ticè èpà ma wâdé, na ru pwa. Â é wàrapwiri pai pitòrigari kêe wà Pwiduée, ba naa coo ma wàra ê auniimiri kêe. Ba é nye pitòrigari wà tèpa âboro, wiâra ê câbawâdé kêe, â càcaa goro ê pâ wakè kàra.

Pwiduée co na é pitòrigari

14 Gona jè ina pâ, câé caa *tàrù wà Pwiduée? Bwa! **15** Ba é jèe ina tà *Moosé, pâ: *Wiàna wâdé tôo, â go meaari pwijèpwi. Â wiàna wâdé tôo, â go pwa na wâdé, ba kà pwi jèpwi.* **Exode 33.19** **16** Ba nye wà Pwiduée na é niimiri pâ, é pwa na wâdé ba kâjè. Â càcaa gée goro cè câbawâdé kâjè, ma wakè kâjè. **17** Jèe wii naa na Tii Pwicîri pâ, é ina wà Pwiduée, tà Faraô, pwi ukai naa *Aigupito, pâ: *Wâgo na go pwa ma gà pwi ukai, ba na paari ê pâtàmoo naa googà, ma rà o tâmogòori ê neeô, diri ê goropuu.* **Exode 9.16**

18 Ba wiàna nüma wà Pwiduée, â é meaari wà pàra tâpé. Â wiàna nümee, â é nama góò pûru pàra tâpé.

É pwa pwina nümee goo

19 Pwiri gà o ina tôo, pâ: «Wiàna wà Pwiduée, na é nama jè pwa diri ê pâ tûâ kâjè, â cina é pa-icôojè? Ba càcaa pârijè, ma jè pagòò pûrujè têe!»

[Â go tòpi tâgà, pâ]: Gona wâgà wàa, na gà cicaraé? **20** Ba gona ê muru na pwa§, âna é ina tà pwina é tòpòé, pâ: «Gorodà na gà tòpò-o, ma go wàrani?»

9:15 Exode 33.19   **9:16** Éfeso 2.8   **9:17** Exode 9.16   **9:20**
Ésaïe 29.16, 45.9   § **9:20** Muru na pwa—Grec: Pala na pwa {goro puu}.

Bwa! ²¹ Ba wà pwi a pwa ê ilò puu, âna é pwa ê pwina nümee goro i puu kêe. Â wiàna nümee, â é nye pwa goro i puu bëepwiri, ê ngapò târa diri pâ tòotù, bau jè ngapò na dau wâdé.

²² Wàrapwiri mwara naa goo Pwiduée. Ba wiàna nümee, â pâri, ma é paari ê pwâra putàmu kêe, ma ê pâtâmee, ma é ténoori tèpa âboro èpà*. Éco na é dau dàpwicâariê ba kàra, [ba wàé na é pitûâ]. ²³ Â wàé na é pitòrigari, na é meaari pârâ tâpé, ba wâdé têe na râ tòpi ê câmarà—pai tâa kàra na ê pai maina ma muugère kêe.

Câé caa todà tèpa Juif co

²⁴ Wà tèpa âboro-bâ, âna wàijè. Câé caa todàjè co, gée nabibiu kà tèpa Juif, ba nye gée nabibiu kà mwara tâpé na càra caa tèpa Juif. ²⁵ Ba wà Pwiduée, âna é ina naa goorà, naa na tii kà *péroféta Osée, pâ: *Ê Ba, na càcaa pwi Ba kôo, âna go jèe ina goorà nabâni pâ “Ba kôo”.* Â ê Ba, na câgo caa meaarié, âna go o jèe meaarié. ^{Osée 2.25} ²⁶ Béaa, âna go ina târa pâ: *“Câguwà caa pwi Ba kôo.”* Â go ina goorà nabâni pâ: *“Guwà tèpa naî Pwiduée na é wâro.”* ^{Osée 2.1}

²⁷ Napwa naa goo wà tèpa Juif, âna é tomara too wà péroféta Isaia, â é ina pâ: *Wà tèpa Isaraéla, âna râ o mwa wâru, pwacèwii ê marawâ niboo bàrawiâ.* Éco na o pwâco gée goorà, cèna râ o udò, [ma râ wâro awé]. ²⁸ Ba wà Pwi Ukai, âna ée awài, goro tèi ê goropuu diri. ^{Ésaïe 10.22-23}

^{9:21} Jérémie 18.6   * ^{9:22} Tèpa âboro èpà—Grec: Tâpé na wâdé na ténooirirâ.   ^{9:25} Osée 2.25   ^{9:26} Osée 2.1   ^{9:27} Ésaïe 10.22-23

29 Â é nye tàmara ina béaa mwara, wà Isaia, pâ: *Wà Pwiduée, na dau pwa pâtâmee awé naa goro dîri pâ muru, âna é nye panuâ pâra tèpa gòobârâjè, ba na rà wâro. Ba wiàna càcaa wàrapwiri, â o cau tiâujè, pwacèwii du ville *Sodoma ma Gomora.* **Ésaïe 1.9**

Càra caa cèikî tèpa Juif

30 Dà pai ina wèe diri ê pâ pwi bëepwiri? Ba jè côô pâ, wà tâpé na càra caa tèpa Juif, âna càra caa mudà wà Pwiduée. Êco na, na rà jèe pâ nau cèikî naa gooé [â é tòpò pinaanapô naa nabibiu kàra ma wàé] â é nama rà tèpa âboro na rà *târù na araé.

31 Napwa naa goo tèpa âboro kâra ê Ba Isaraéla, âna rà mudàra ê naèà, ba na é nama rà târù na ara Pwiduée. Êco na càra caa pâmari. **32** Â gorodà? Ba rà imudàra ma rà târù, gée goro ê pâ na wakè kàra, â càcaa gée goo ê cèikî kàra [naa goo Pwiduée]. Â cigòtù ârà, naa goro i atü, pwi a nama jè tûu. **33** Ba jèe wii naa na Tii Pwicîri ê popai bëeni kà Pwiduée:

*Gà côo ma gà têre!
Go tòpò naa *Siona,
[naa napô pwicîri]
pwi Atü na wâdé,
pwi Atü na mwü.
O cigòtù â
tèpa cicarao.
Rà tûuboo awé
gée goo Atü kôo-bâ!
Rà piétò awé†*

9:29 Ésaïe 1.9   **9:32** Ésaïe 8.14   **9:33** Ésaïe 28.16; 1 Pétéru 2.6

† **9:33** Rà piétò awé—é, O câgo caa panuârâ. Grec: O càra caa kamu.

*tàpé na cèikî;
na pûra naa goo
pwî Atü kôo-bâ.*

Ésaïe 8.14; 28.16

10

¹ Tèpa béeò naa goo Kériso, dau nümoo na rà udò wà tèpa *Juif, ê Ba kôo, [ma tâa târa ê *âji wâro]. Â wâé kaa pwiri ê pwâra pwapwicîri kôo tà Pwiduée.
²⁻³ Ba go tâmogòori bwàti pâ, nümarà na rà pâra wiâ Pwiduée. Éco na càra caa tâmogòori ê naigé kà Pwiduée, târa ma é tòpò pinaanapô naa nabibiu kà tèpa âboro ma wâé. Â tautàra goro ê naigé kêe, â rà nye pâra wiâra, ê naigé kàra. Â rà ipwadàra [ba na rà pitêre dàra ê *Naèà kà Moosé.]

⁴ Éco na nabàni, âna jèe piticémuru naa goo ê Naèà. Wàrapwiri, gée goo wà Kériso. Ba wà tâpé na rà cèikî naa gooé, âna [é tòpò pinaanapô wà Pwiduée, naa nabibiu kàra ma wâé, â] é cau nama rà tèpa âboro na rà *târù na araé.

Rà udò diri tâpé na rà todà Pwi Ukai

⁵ Béaa, âna ê naigé ma jè târù na ara Pwiduée, âna, na jè pâra wiâra ê Naèà. Â é ina wà Moosé, pâ: *Ê Naèà, âna é naa wâro, tà pwina é pitêre dàra diri ê pâ na autûâri, na wâna.* *Lévitique 18.5*

⁶ Éco na nabàni, âna jè *târù na ara Pwiduée gée goro ê cèikí kâjè [naa goo wà Kériso]. Â o càcaa mwa caa pâri ma jè pitawèerijè pâ: «Wàilàapà, na o too naa *napwéretòotù?» ba na é naa boome darijè

[*pwi a pa-udòjè. Ba é jèe nye boome] wà Kériso.
⁷ Â o câjè caa pitawèerijè mwara pâ, «O wàilàapà, na
 boo naa na aubà *?» ba na pawâro côwâ wà Kériso.
 Ba é jèe nye too. ⁸ [Â é fame darijè ê pai udò kâjè.]
 Â wâdé co na jè cèikî naa gooé.

Wàé kaa ê popai na bâ picémara. Ba é jèe nye
 ina Moosé mwara, naa na *Tii Pwicîri pâ: *Napwa ê
 popai, âna é tâmwünyabwerigà. É tâa pwâgà, â é wâna
 pwâranümagà.* [Deutéronome 30.14](#)

⁹ Ba wiàna gà inapàpari goro pwâgà, pâ, wà Iésu
 Kériso, âna é Pwi Ukai, â wiàna gà cèikî, gée na âji
 pwâranümagà, pâ, é pawâroé côwâ wà Pwiduée gée
 na aubà, â gà o udò. [Â o tâa tâgà ê *wâro dàra
 góiri jaaé.] ¹⁰ Ba wiàna gà âji cèikî naa gooé, ma
 inapàparié, â wà Pwiduée, âna [é tòpò pinaanapô
 naa nabibiu kàu ma wàé, â] é nama gà pwi âboro
 na gà târù na araé, â é pa-udögà.

¹¹ Ba jèe wii naa na Tii Pwicîri pâ: *Rà mwa
 piétò†wà tèpa âboro na rà cèikî naa gooé.* [Ésaïe 28.16](#)

¹² Â [wâna ê popai bèepwiri, âna] nye ticè nadàpà
 wà tèpa Juif, ma tâpé na càra caa tèpa Juif. Ba nye
 caapwi co Pwi Ukai kâjè diri, â é naa, naa goro
 piticémuru naa goo, ê aupwényunuâari kêe, ba kâ
 diri tâpé na rà todèe. ¹³ Ba wàra na jèe wii mwara
 naa na Tii Pwicîri pâ: *Wà diri tâpé na rà todà Pwi
 Ukai, âna rà o udò.* [Joël 3.5](#)

Picémara ê Picémara Wâdé

---

* **10:7** Aubà—Grec: Oolaa ('Abîme'). Côo Auinapàpari naporomee
 9.   **10:11** Ésaïe 28.16   † **10:11** Rà mwa piétò—é, O câgo caa
 panuârà. Grec: O càra caa kamu.   **10:12** Apostolo 15.9   **10:13**
 Joël 3.5

14 O wànau târa cè pai todà wà Pwi Ukai, wiàna câjè caa cèikî naa gooé? Â o wànau târa cè pai cèikî naa gooé, wiàna câjè caa têre cè popai gooé? Â o wànau târa cè pai têre, wiàna ticè na inapàparié?

15 Â o wànau târa cè pai inapàparié, wiàna ticè cèna cùrué ma é ina? Ba jèe nye wii naa na Tii Pwicîri pâ: *Pwényuââ è pai tèepaa kà tâpé na rà inapàpari è pinaanapô, wàilà na rà picémara è picémara na wâdé.*

Ésaïe 52.7

16 Â càcaa po wàilà diri [tèpa Juif] na rà pitêre dàra ê *Picémara Wâdé. Ba é ina wà *péroféta Isaia, pâ: *Pwi Ukai, Pwiduée, wàilàapà na cèikî naa goo popai kâbâ?*

Ésaïe 53.1

17 Üu, jè cèikî, naa goo pai têre kâjè ê Picémara Wâdé goo wà Kériso. Â jè cèikî naa goo, ûna rà picémara.

18 Â napwa mwara naa goo tèpa Juif, âna gona càrà caa têre ê popai bëepwiri? Akaé! Ba jèe nye wii naa na Tii Pwicîri pâ:

*Jèe nye picémara pitiri
ê popai bëepwiri.
Rà têre pitiri góropuu diri.*

Psaume 19.5

19 É, gona càrà caa tâmogòori i popai? Akaé! Ba wà Pwiduée, âna jèe tàmara ina béaa, na é naigé mee wà Moosé, pâ:

Go nama guwà piboo,

*goo pàra tàpé.
[Go paari wâdé kôo
tà pàra tèpa Ba.]
Càra caa Ba kôo.
Â càra tâmogòorio.
Guwà o putàmu
naa goo tâpéebà.*

Deutéronome 32.21

20 Â wà Isaia, âna câé caa piwâ, na é ina ê popai
bèeni, me gée jaa Pwiduée, pâ:

*Càra caa mudòo,
â rà jèe pâmariô.
Càra caa todòo,
â go jèe ipaario târa.*

Ésaïe 65.1

21 Â wà Pwiduée, âna é ina mwara goo tèpa *Is-
araéla, pâ:

*Go tu pâ goro du îô,
dàra ê Ba bëepwiri,
diri pâ tòotù.
[Go paari pwâranüümoo.
Â càra caa medario.]
Ba dau góo pûrurà.
Càra caa pitêre dòo.*

Ésaïe 65.2

11

Câé caa naa càùé tà tèpa Juif

1 Pwiri na jè ina pâ wànau? Gona wà Pwiduée, âna é nye naa càùé târa ê Ba kêe, wà tèpa *Juif? Bwa! Ba wâgo, âna go pwi Juif, pwi gòobàrà *Abéraama, gée na wâao kà *Benjamin. **2** Bwa, câé caa naa càùé târa ê Ba kêe, wà Pwiduée, na é jèe nye mara pitòrigari béaa.

Ba guwà nye tâmogòori bwàti, ê pwina é ina wà *péroféta Élia, naa goo pwiibà. Ba jè pûra naa na *Tii Pwicîri pâ, é piciapwâ tà Pwiduée, goro ê Ba *Isaraéla. **3** Â é ina pâ: *Au, Pwi Ukai! Rà jèe tétàmwara tèpa péroféta'gà. Â rà ténoori ê pâ aupwa *ârapwaailò tâgà. Â wâgo co, [na go pwi dàra péroféta] na go tà tâa. Â nümarà mwara, na rà pôtàmwaraô.* **1 Rois 19.10**

4 Â dà na é tòpi têe goo, wà Pwiduée? É ina têe pâ: *Akaé, rà bwaa nye tà tâa 7 000 tèpa âboro kôo, na càra caa tûu jùrurà, na ara pwi nari duée, Baal**. **1 Rois 19.18**

5 Â nye tà ipaiwà nabàni. Ba pwa jè dàra ê Ba Isaraéla, na é pitòrigarié wà Pwiduée, ba na kêe, wiâra ê *pimeaari imudi kêe. **6** Â câé caa pitòrigarirà, gée goro ê pâ tûâ kàra. Ba wiàna wàrapwiri, â é pimeaari kà Pwiduée, âna o càcaa ê pimeaari, na é naa naa goro piticémuru naa goo†.

11:1 1 Samuel 12.22; Psalme 94.14; Filippi 3.5   **11:3** 2 Rois 19.10,14   **11:4** 1 Rois 19.18   * **11:4** Baal—Pwi jè duée kà tèpa âboro na rà tâa napô Kanana, napô na rà popa wà tèpa Isaraéla. Â wà pâra tèpa Isaraéla, âna rà naa càùrâ naa goo wà Pwiduée, â rà pwapwicîri tà Baal.   **11:6** Galatia 3.18   † **11:6** Pâra Tii Pwicîri naa na grec, âna rà naagée pâ popai bèeni: Â wiàna gée goo pâ wakè, â càcaa muru na naa wàrapwiri. Ba du ârailu muru na nye pi-ité.

⁷ Pai ina wèe pâ wànau, ê pwi bëepwiri? Wà tèpa Juif, âna rà mudàra [ê pinaanapô kàra ma wà Pwiduée] êco na [ê aumaina goorà] âna càra caa pâmariê, ba gòò pûrurà; â êco tâpé na é pitòrigarirà wà Pwiduée. ⁸ Ba jèe nye wii naa na ê Tii Pwicîri pâ:

*É papuurà wà Pwiduée,
ba na ticè na rà tâmogòori.
Â é nama rà bwi, ma rà kee.
Â rà nye tà ciburà wàrapwiri.*

Deutéronome 29.3; Ésaïe 29.10

⁹ É ina mwara wà ukai *Davita, tà Pwiduée, pâ:

*Gà naa wârimuru
tà tâpé na rà èpâ.
Rà pi-ija ma wâdo.
[Rà iauri pâ wâdé.]
O wâdé naa bii
diri pâ pwuibà,
ba na o pwêe
naa na naigé,
ba na rà tûu naa na.
¹⁰ Gà nama rà bwi
ba na ticè na rà côo!
[Gà naa târa diri
pâ aré ma tòina.]
O càcaa pa jiirà.
Rà o tòcùurà[‡]goo
pai kakeri wèe!*

11:8 Deutéronome 29.3; Ésaïe 29.10

[‡] **11:10** Tòcùu—Dos courbé.

11:9 Psaume 69.23-24

Psaume 69.23-24

Tàpiri tà pàra Ba

11 Ûna jè têre pwiri§, â jè péa niimiri pâ, pwiri wà tèpa Juif, âna rà tûu dàra gòiri awé? Bwa; nye tào wàrapwiri naa na jè ji pàara co, ba na rà udò ê pàra Ba, [ma tâa târa ê *âji wâro jaa Pwiduée]. Â é pâ nau piboo ê Ba Isaraéla. **12** Ba, na càra caa pitêre dà wà Pwiduée, â [càra caa tòpi diri ê pâ aupwényunuâari kêe. Â] gée goo pwiri, â é dau *pwényunuâari tâpé na càra caa tèpa Juif. Èco na, na rà mwa cau cimadò côwâ wà tèpa Juif. Â, na pwi tòotù-bà, âna o dau maina awé ê aupwényunuâari [ba kâjè diri].

13 Napwa naa goowà, wâguwà na câguwà caa tèpa Juif, âna [wà Pwiduée, âna é cùruo me, ba na] go pwi *apostolo ba kâwà. Â ê wakè bëepwiri, âna dau wâdé tôo. **14** Â, na go gére wàrapwiri, â o wâdé, ba rà o piboo tèpa jènereô, tèpa Juif, ba na rà o udò wà pàra tâpé gée goorà. **15** Ba ûna é naa càué târa wà Pwiduée, â é topò pinaanapô naa nabibiu kâra pàra Ba, naani gòropuu, ma wàé. Â wiàna ée mwa tòpi côwâ tèpa Juif, â rà o pwacèwii tèpa bà, na rà wâro côwâ.

Naagà gée naa goro Ba kêe

16 [Wiàna wà tèpa jojooro tèpa Juif, âna rà tèpa âboro kà Pwiduée, â nye ipaiwà mwara naa goo tèpa gòobàrarà. Ba pwacèwii ê poloa.] Ba wiàna pwi jè ére na pâbéaa gée goo i poloa, âna naa tà Pwiduée, â diri ê poloa, âna nye kêe. Â nye pwacèwii mwara ê

11:11 Apostolo 13.46   § **11:11** Ûna jè têre pwiri... Grec: Go tawèeri pâ...

upwâra. Ba wiàna ê wàé, âna kà Pwiduée, â ê ditèe, âna kêe mwara.

17 Ba ê Ba Isaraéla, âna pwacèwii jè upwâra, na tòimiri goo, naa na aupwanapô kà Pwiduée. Â é jèe tépàgà pàra ditèe. Â wâgà, na câgà caa pwi Juif, âna gà pwacèwii ditàra upwâra còpaaci. Â é naagà gée, naa goro upwâra na tòimiri goo. Ûna wàrapwiri, â wâgà mwara, âna gà wâdo, ê nüru ê pwi upwâra bëepwiri. Â pwa câmagà, gée na aupwényunuâari kà Pwiduée, na é ina béaa, na é *ipwataâboro tà Abéraama*.

18 Ékaa na gà cibwaa pi-iná kâgà! Gà cibwaa niimiri pâ, gà wâdé jii ê ditèe na tapàgà. Ba càcaa wâgà, na pa i pâ wàé, â ê pâ wàé na rà popagà!

19-21 Âjupâra pâ, é tépàgà pàra tâpé, ba càra caa cèikî. Â wâgà, âna, é naagà gée, naa goro i upwâra, gée goro na gà cèikî. Â pwiri gà mwa ina pâ: «É jèe tépàgà i ditèe, ba na wâgo, âna naao gée, naa goro i upwâra.» Éco na gà ipwacôoco! Ba wiàna é tépàgà ê âji ditèe, â é péa pwacèwii mwara, naa googà. Ékaa na go ina pâ, gà cibwaa pi-iná kâgà!

22 Gà côo, wà Pwiduée, âna é nye wâdé ba kâjè. Éco na é pitèi ba gòò tâpé na càra caa pitêre dèe. Â é wâdé naa googà, wiàna gà nye ciburà pâra wiâra ê pai wâdé kêe. Â wiàna càcaa wàrapwiri, â é péa tépàgàgà, gée goo i upwâra.

23 Pwiri wà tèpa Juif, âna rà o mwa wâjué cônâ, â rà cèikî naa goo Pwiduée. Â wiàna wàrapwiri, â pwa

11:17 Éfeso 2.11-19   * **11:17** Dernière phrase—Grec: Pwa kâgà gée goo ê wàé.   **11:22** Ioane 15.2,4

pàtâmee, ma é naarà gée côwâ naa goro i upwâra.
²⁴ Ba ûna é naagà gée, naa goro i upwâra na tòimiri goo, âna càcaa muru a pwa. Ba wâgà, âna gà pwi ditàra upwâra còpaaci. Â napwa naa goo wà tèpa Juif, âna rà tèpa âji ditàra, ê upwâra, na nye tòimiri goo. Â dau ticècoé tà Pwiduée, ma é naarà gée côwâ naa goro i upwâra.

Ée mwa udò ê Ba Isaraéla

²⁵ Üu, co tèpa béeò naa na nee Kériso, guwà cibwaa pi-inà kàwà! Ba dau wâru pâ namuru, na câguwà caa tâmogòori. Â nümoo na guwà tâmogòori, ê âji pai pwa goo wà tèpa Juif, ê muru na ia tàbinyiri[†] béaa.

Wàéni: Wiàna pàra tâpé, âna tautàra na rà cèikî, êco na o càra caa ciburà wàrapwiri. Ba wiâra ê câbewâdé kà Pwiduée, â wà pàra tâpé na càra caa tèpa Juif, âna rà o medarié. Â, na rà cau me côwâ wà tâpéebà, â wà mwara tèpa âji Juif, âna rà o tapoo cèikî côwâ[‡]. ²⁶ Â, na pàara-bà, âna ê Ba Isaraéla, âna ée mwa udò. Ba jèe wii naa na Tii Pwicíri ê popai bèeni kà Pwiduée, pâ:

*Ée mwa me gée *Siona
wà pwi a pa-udòjè.*

Ée me ba na é tipi

[†] **11:25** Tàbinyiri—Secret.   [‡] **11:25** Grec: Càcaa nümoo na guwà niimiri pâ guwà tèpa tâmogòorimuru. Wâdé na guwà tâmogòori ê auniimiri na tàbinyiri bèeni: O gòo pûru ê auwâru gée goo tèpa Isaraéla, tiagoo na rà tòme diri tâpé na càra caa tèpa Juif.   **11:26** Ésaïe 59.20-21

tèpa gòobàrà Iakobo§.
27 Go pacoo ma wàilà
auipwataâboro.
Go pwanauri pâ èpà,
pâ tûâ na rà pwa.

Ésaïe 59.20; 27.9

28 Âjupâra pâ, wâru tèpa Juif na tàutàra goo ê *Picémara Wâdé. Â rà jèe pâ nau tèpa cicara wà Pwiduée. Â ê pwiibà, âna pâ nau wâdé ba kàwà, wâguwà na câguwà caa tèpa Juif. Êco na wà Pwiduée, âna é jèe pitòrigari tèpa Juif, ba na rà pwi Ba kêe. Â é ipwataâboro tà tèpa jojoororà. Â dau wânümee târa. 29 Ba câé caa pa côwâ ê pwina é naa. Â câé caa naa càùé tà tâpé na é jèe todàra.

30-31 Béaa, âna wâguwà, [na câguwà caa tèpa Juif] âna càcaa nümwà goo Pwiduée. Üna tâu tà tèpa Juif, na rà tòpi ê pâ wâdé kêe *, â é naa tâwà. Êco na, [na jè tòotù, âna] ée mwa nye naa târa côwâ, ê pâ wâdé kêe. 32 Â é jèe nama wàrapwiri, ba na é paari tâjè diri ê pimeaari kêe.

Dau maina pimeaari kâ Pwiduée

33 Wà Pwiduée, âna é dau maina ma pwényuâa awé! Â po dau maina ê pimeaari kêe, ma ê pâ wâdé na é pwa! Dau wâgòro ma wâdòiti jiijè, ê autâmogòrimuru, ma auniimiri kêe! Wàilàapà,

---

§ 11:26 Iakobo—Pwi jojooro diri tèpa Juif. Côo mwara Abéraama, ma Isaaka, ma Iakobo naa na Neeremuru (Vocabulaire) naa pwâadàra tii.   11:27 Jérémie 31.33-34   * 11:30-31 Tâu tà tèpa Juif, na rà tòpi ê pâ wâdé kêe—Grec: Càra caa pitêre dèe.   11:33 Ésaïe 55.8-9

Roma 11:34

liv

Roma 12:1

na tâmogòori ê pâ autûâri kêe? Â wàilàapà, na tâmogòori ê pai pwa goro pai wakè kêe? ³⁴ Ba jèe wii naa na Tii Pwicîri pâ:

*Wàilàapà na tâmogòori
auniümiri kà Pwi Ukai?
Wàilàapà na ina têe
cè pwina é pwa?*

Ésaïe 40.13

³⁵ *Wàilàapà na naa têe cè muru,
ba na é pitôowâri têe
wà Pwiduée Caa?*

Job 41.3

³⁶ Ba diri ê pâ namuru, âna nye me gée gooé. Â nye wàé, na é pwa diri ê pâ muru, ba kêe. Wâjaaé ê pai maina ma muugère, dàra góori awé! Amen!

câmu goro pai wâro kâjè

12

(Naporomee 12.1-15.13)

Ârapwaailò na wâro

¹ Tèpa béeò naa na nee Kériso, é dau meaarijè wà Pwiduée, â é pwa pâ pwina wâdé ba kâjè. Gée goo pwiri, â go ilari jiiwà, gée na âji pwâranümoo, pâ, guwà pipanuâwà bamwara têe, ba na guwà pwacèwii ê *ârapwaailò na wâro, na dau wâdé têe. Â wàé kaa pwiri ê âji pwapwicîri, na pâri ma guwà naa têe.

11:34 Ésaïe 40.13; 1 Korénito 2.16   **11:35** Job 41.3   **11:36** 1 Korénito 8.6   **12:1** Roma 6.11,13; 1 Pétéru 2.5

² Guwà cibwaa ipwacèwii tèpa âboro gòropuu. Â guwà panuâwà tà Pwiduée, ba na é tòotéri ê pwâranümawà, [ma ê aunimiri kàwà, ma ê càrawà]. Êpwiri, âna guwà o tâmogòori ê câbawâdé kêe, na pâri ma guwà pwa-na âjupâra, ma wâdé, ma tâbawêe.

Jèpa naa tâjè jèpa âraimeai

³ Napwa naa gooò, âna é naa tôo, naa goro piticémuru naa goo, ê pâ wâdé kêe, wà Pwiduée, [ûna é pitòrigario, ba na go pwi *apostolo kêe. Êkaa na, o pâri ma] go jèpa ina tâwà jeccaa, pâ: Gà cibwaa niimiri pâ pwamuru naa googà. Bwa, gà ipakîrigà, â gà pinünüma bwàti. Â gà piteigà bwàti, wiâra ê pai cèikî, na é naa tâgà wà Pwiduée.

⁴ Gà côo, wâna naijjè, âna wâru ê pâ na ére. Â ê jèpa ére bëepwiri, âna nye jèpa pi-ité wakè kàra. ⁵ Â wârapwiri naa goojè, wâijè na jè wâru. Ba caapwi naijjè, na jèe caapwi ma wà Kériso. Â jèpa pwa ê jèpa wakè kâjè. ⁶ Ba wà Pwiduée, âna é jèpa naa tâjè ê jèpa âraimeai, [ba na jè piénawéna kêe].

Êkaa na wiàna é naa tâgà ê wakè goro *pérféta, â wâdé na gà pwi a pa popai kêe, wiâra ê câmu goo cèik'gà. ⁷ Â wiàna é naa tâgà, ma gà pwi a pitu tà pàra tâpè*, â wâdé na gà pitu târa. Â wiàna é naa tâgà, ma gà pwi a pacâmuri, â gà pacâmuri.

⁸ Â wiàna gà pwi a pagòo pàra tâpè, â gà pagòorà. Â wiàna gà pwi a-imeai, â gà naa, â gà cibwaa

12:3 1 Korénito 12.11; Éfeso 4.7   **12:4** 1 Korénito 12.12,27   **12:6**

1 Korénito 12.4-11; 1 Pétéru 4.10-11   * **12:7** Gà pwi apitu tà pàra tâpè—Wàépwiri pai ina wàra Dikona.

câmuri. Â wiàna gà pwi a-ipopa ba, â gà pwa, gée na âji pwâranümagà. Â wiàna gà pwi a pwa na wâdé ba kà pàra tâpé ma pitu târa, â gà pwa naa na ipwâdée.

Câmu kâra wâro kà pwi a cèikî

9 Napwa ê pimeaari kàwà, âna wâdé na âji pimeaari. Guwà cibwaa gòmapwa. Â wâdé na guwà èpàri ma miiri diri ê pwina èpà, â guwà ciburà tâa goo ê pwina wâdé. **10** Â guwà pimeaariwà, goro ê âji pwâranümwà, ba guwà tèpa aéjii, naa na nee Kériso. Â guwà pipapwicîriwà. **11** Guwà cibwaa pwaora, na guwà piénawéna kà Pwi Ukai. Â guwà tà tacî, â guwà wakè ba kêe, gée na diri ê nii kàwà ma pwâranümwà.

12 Guwà ipwâdée, gée goo cèikî kàwà, naa goo ê pwina é pwa, ba kàwà, wà Pwiduée. Â wiàna é tèepaa mariwà ê aré, â guwà pidàpwicâariwà, â guwà ciburà pwapwicîri. **13** Â wiàna wà tèpa cèikî béewà, âna ticè târa cè jè muru, â guwà naa târa. Â guwà tòpi bwàti, tâpé na rà me mariwà.

14 Napwa naa goo wà tâpé na rà pwa tâwà na èpà, â guwà ilari jii Pwiduée pâ, na é *pwényunyuâarirà. Üu, guwà ilari ê aupwényunyuâari kêe, â guwà cibwaa tojiirà.

15 Guwà ipwâdée, ma wà tâpé na rà ipwâdée, â guwà i, ma tâpé na rà i. **16** Guwà cibwaa pinadàrù tèpa âboro. Â guwà pwa ma caapwi, ê pai meaarirà kàwà, pwacèwii na, cau tèpa âboro na pwamuru

naa goorà. Â guwà cibwaa ipwamainawà. Â guwà cibwaa niimiri pâ, guwà tèpa dau tâmogòorimuru[†].

Tûâ kâjè naa jaa pâ âboro diri

17-19 Wiàna pâri, â guwà mudàra, ma guwà wâro na pinaanapô, ma wailà diri. Â guwà mudàra, ma guwà pwa ê pwina wâdé, na ara diri pâ âboro. Tèpa âji béeò, guwà cibwaa pitôowâri tà pâra tâpé. Wiàna rà pwa tâwà na èpà, â guwà cibwaa pawâjuépiri tara cônâ ê èpà na rà pwa tâwà. Â guwà panuâ tà Pwiduée ê pwiibà, ba wàé, na ée mwa tèi, ma pwa wârimuru tara. Ba é ina wà Pwi Ukai, naa na *Tii Pwicîri pâ:

*Nye wâgo co,
na go o mwa pitôowâri,
[tâ tâpé na rà pwa na èpà].*

*Â wâgo co,
na go nye jèpa naa tara
pumara ê tûâ kâra.*

Deutéronome 32.35

20 Â jèe wii mwara naa na ê jè ére na Tii Pwicîri pâ:

*Wiàna é copwa
wà pwi a pièpârigà,
â gâ naa cè èe.
Na nümee na é wâdo,*

[†] **12:16** É, Â wâdé na guwà caapwi. Guwà ipakîriwà. Guwà pwa ê pâ wakè, na càcaa nüma wà pâra tâpé, na rà pwa. Guwà cibwaa ipwamainawà, â guwà cibwaa niimiri pâ guwà tèpa dau tâmogòorimuru. **12:17-19** 1 Tésalonika 5.15 **12:17-19**

Deutéronome 32.35; Mataio 5.39 **12:20** Proverbes 25.21-22;
Mataio 5.44

*â gáa naa cè wâdooé.
[Â ê pai kamu kêe]
âna o dàuru ânye tòo,
na tâa góro pûrué.*

Proverbes 25.21-22

[Â wâguwà, âna wâdé na guwà pwa ê pwiiabà.] 21 Â guwà cibwaa nama piêdò ê èpà. Â wâdé na guwà piêdò jii ê èpà, goro ê pwina wâdé.

13

Pitêre dà tèpa pitûâ kâra napô

³ Wiàna jè pwa ê pwina wâdé, â o càcaa wâgotâjè, goo tâpé na rà pitûâ kâjè. Êco na, wiàna jè pwa na èpà, â o nye wâgotâjè goorà. Êkaa na, gà pwa na wâdé, ba na o wâdé târa Wâgà.

⁴ Ba wà tèpa pitûâ, âna rà pwacèwii tèpa ênawéna kà Pwiduée. Â ê wakè kàra, âna, na rà pitu tâgà ma gà pwa na wâdé. Â pwa târù kàra, ma rà pwa wârimuru tâgà. Ba wàépwiri mwara pwi wakè na é naa târa wà Pwiduée. ⁵ Êkaa na, wâdé na gà pitêre dàra, ba na o câé caa putàmu naa googà, wà Pwiduée. Â jèpwi mwara: Gà tâmogòori, naa na

*pwâratùra-nigée-googà, pâ, ê pitêre dàra, âna wâdé ma *târù.

⁶ Wâdé mwara, na gà naa ê mwani wâripû. Ba wà tâpé na rà tòri ê mwani, âna wà Pwiduée, na é naa târa ê wakè bëepwiri. ⁷ Â gà naa tà pâra tâpé ê pwina gà nye pitôowâri târa. Wiàna ê wâripû, â gà wâri. Â wiàna ê pitêre dàra, â gà pitêre dàra. Â wiàna ê ipakîri, â gà ipakîrigà.

Pimeaari âna Naèà kâjè

⁸ Wiàna pwa kéredi'gà, â wâdé na gà wâri wài. Êco na nye pwa jè caapwi muru na càcaa pâri ma gà wâri diri—âna ê pimeaari! Ba wâdé na gà ciburà meaari pâra tâpé. Â wiàna gà wàrapwiri, â gà nye pitêre dàra bwàti, ê *Naèà. ⁹ Wâru ê pâ autûâri, wâna ê Naèà. [Wàilà-ni pâra pwi]:

*Gà cibwaa toomura (gà cibwaa cîâa jii tô wâdâgà,
é, wà pwi éagâ);
Gà cibwaa tétâmwara âboro;
Gà cibwaa mura*;
Gà cibwaa iari ê neemuru pâra tâpé.*   *Exode
20.13-17*

Ê ère diri ê pâ autûâri bëeni, bau diri ê pâra pwi, âna caatâa, naa na ê caapwi popai bëeni, pâ:

13:6 Mataio 22.21   **13:8** Mataio 22.39–40; Jacques 2.8   **13:9**
Exode 20.13–15,17; Deutéronome 5.17–19,21   * **13:9** Gà cibwaa
mura—Pâra Tii Pwicîri naa na grec, âna rà naagée pâ popai bëeni: Â
gà cibwaa ina cè popai na pwâ, naa goo cè pâra âboro.

Gà meaari tèpa âboro[†], pwacèwii ê pai pimeaarigà côwâ.

Lévitique 19.18

10 Ba wiàna jè meaari cè pwi jèpwi, â jèe nye po dau pwacoé ma jè pwa têe ê pwina èpà! Êkaa na, wiàna jè meaarirà, â jè pitêre dàra bwàti ê Naèà.

Wârori wâro na ê pwéelaa

11 Guwà tacî, [â guwà wârori bwàti ê pwina go tâgéré ina tâwâ]. Guwà tâmogòori bwàti ê pâara na jè gére wâro na. Ba ée jèe pâmwünyabwerijè ê tòotù, na ée mwa bàra pa-udòjè na wà Pwiduée, [â é naa tâjè ê *âji wâro jaaé].

Béaa, na jè mara cèikî naa goo Kériso, â ê tòotù bëepwiri, âna é bwaa wâiti. Â nabàni, diri na pâ tòotù, âna ée jèe dau pime mwünyabwerijè. **12** Ba ê ne, âna ée jèe nabwé, â ée jèe êgòdò i tòotù.

Êkaa na, wâdé na jè patâjii ê pâ tûâ na èpà, na jè pwa naa ne. Â jè popa ê neemuru paa, târa wakè na pwaa. **13** Wâdé na guwà wârori ê wâro na târù ma wâdé, naa na pwéelaa. Guwà cibwaa dau wâdo ma ija; â guwà cibwaa ipuu imudi ma pâra tâpé; â guwà cibwaa piébà, ma inputàmu.

14 Â wâdé na guwà caapwi ma wà Pwi Ukai Iésu Kériso, ma é pwacèwii ê ârabwée na é wâgoowâ. [Guwà ciburà pitêre dèe] â guwà cibwaa nama popawà ê pâ câbwâdé kâwà, ba na guwà pwa pâ tûâ na èpà.

[†] **13:9** Tèpa âboro—Grec: Pwi âboro na é tâmwünyabwerigà, é, pwi jèneregà. **13:10** 1 Korénito 13.4-7   **13:11** Éfeso 5.14; 1 Tésalonika 5.6-7   **13:12** 1 Ioane 2.8   **13:13** Luka 21.34; Éfeso 5.18   **13:14** Éfeso 5.11

14

Jè meaari tèpa béejè na càcaa mwü cèikî kàra

Cibwaa pitèirà

¹ Gà tòpi diri tòpè na rà *pâra wiâ Pwi Ukai. Ipaiwà mwara naa goo wà tòpè na càcaa mwü bwàti ê cèikî kàra. Â gà cibwaa pitèirà ma pi-inarà. ² Pwiri wâgà, âna péa wâdé tâgà diri ê pâ utimuru. Êco na wà pwina càcaa mwü ê cèikî kêe, âna pwiri câé caa uti ê noo kâra macii*. ³ Â gà cibwaa pi-inaê ba èpà. Â wà pwiiybà, âna é cibwaa pitèigà mwara. Ba wà Pwiduée, âna é nye cau tòpiwà diri. ⁴ Wâgà wàa, ma gà pitèi ê pwi ênawéna kà pwi jèpwi? Ba nye wàco pwi ukai kêe, na ée mwa pitèié, wiàna é wâdé, é, wiàna é èpà†. Â ée mwa nye pitu têe, ba na é pwa pwina wâdé.

⁵ Wàrapwiri naa goo tòpè na rà niimiri pâ, nye pwa jè tòotù na pwicíri. Â wà pâra tòpè mwara, na rà niimiri pâ, êdiri pâ tòotù, âna ipaiwà. Ba wâdé na rà nye jèpa piwéaari, ê jèpa auniimiri kàra; â na rà jèpa cimwü naa goo.

⁶ Wà tòpè na rà picâdàrù‡ ê tòotù, âna rà wàrapwiri, ba na rà papwicíri Pwi Ukai Pwiduée. Â wà tòpè na rà ija diri ê pâ utimuru, âna rà nye wàrapwiri mwara, ba na rà papwicíriê. Â rà

14:1 Roma 15.7   **14:2** Genèse 9.3-4   * **14:2** Câé caa uti noo kâra macii—Grec: É ija doromuru co. (Côo nee tii 21.) Wâru pâ naèà kà tèpa Juif naa goro ê utimuru. Êco na é tipijè wà Kériso gée goo diri ê pâ pwiiybà.   **14:3** Kolosé 2.16   **14:4** Mataio 7.1; Jacques 4.11-12   † **14:4** Wiàna é wâdé, é, wiàna é èpà—Grec: Wiàna é coo, é wiàna é tûu.   **14:5** Galatia 4.10-11   ‡ **14:6** Picâdàrù—Faire une distinction.

ipwaolé têe diri goo. Â wà tâpé na càra caa uti ê noo kâra macii, âna rà pwa mwara bëepwiri, ba na rà papwicîri wà Pwiduée. Â wàilà mwara, âna rà pwaolé têe.

Jè wâro ba kà Pwi Ukai

⁷ Câjè caa piwâro ba kâjè co, â câjè caa bà ba kâjè co. ⁸ Ba wiàna jè wâro, â wâdé na jè wâro ba kà Pwi Ukai: Â wiàna jè bà, â jè bà ba kêe. Ba naa na wâro, ma naa na ê bà, âna jè tèpa ênawéna kà Pwi Ukai. ⁹ Ba wà Kériso, âna é bà, â é wâro cônâ gée na aubà, ba na é pwi ukai kà tèpa bà, ma tèpa wâro.

¹⁰ Êkaa na, wà tâpé gée goowà, na rà pitèi tèpa cèikî bérerà, â wâdé na rà coo! Â ipaiwà naa goo tâpé na rà niimiri pâ mwü ê cèikî kàra—na rà cibwaa ipwatétéri tà pàra tâpé. Üu, guwà nabwé! Ba jè mwa cau cima diri, ara Pwiduée, naa na ê aupitèimuru kêe§. ¹¹ Ba jèe wii naa na *Tii Pwicîri pâ:

*Wàéni popai kôo,
wâgo Pwi Ukai
na go naa wâro.
Go ina ba gòo:
Rà o cau me dòo
tuu jùrurà arao,
pwamaina neeô,
wâgo Pwiduée.*

14:8 Galatia 2.20   **14:10** 2 Korénito 5.10   § **14:10** Grec: Â wâgà, âna gorodà na gà pitèi tèpa aéjii'gà? É, wâgà, âna gorodà na gà ipwatétéri tà tèpa aéjii'gà? Ba jè mwa cau coo naa na aupitèimuru kà Pwiduée.   **14:11** Ésaie 45.23; Filipi 2.10-11

Ésaïe 45.23

12 Ba [o mwa pwa ê tòotù, na] ée mwa todàjè wà Pwiduée, ba na jè jèpa ina têe jècaa ê âjupâra kâra ê pâ tûâ kâjè jècaa.

Cibwaa nama rà pwa na èpà

13 Jè cibwaa tà ciburà pitèi ma pi-inà pwi jèpwi. Wâdé na gà tâa goo pai niimiri bëepwiri, pâ, ticè jè muru cèna gà pwa, cèna ténoori ê cèikî kà pwi béegà, ma nama é pwa na èpà.

14 Napwa naa gooò, âna é jèe nye inapàpari tôo wà Pwi Ukai Iésu, pâ, nye ticè utimuru na pwicîri tâjè. Éco na wà pwi jèpwi, âna wiàna é niimiri pâ, pwicîri ê jè utimuru, â nye pwicîri ba kêe.

15 Â wiàna gà tubaèpà tà pwi a cèikî béegà, goro ê utimuru na gà ija, â jèe câgà caa wâro wiâra ê pimeaari; â ê pai ija'gà, âna càcaa wâdé. Ba wà Kériso, âna é bà ba kêe mwara. **16** Pwiri gà tâmogòori pâ, ê pwina gà pwa, âna muru na càcaa pwicîri. Éco, na càcaa wâdé na pinabaèpà [ê nee Kériso]*, gée goo ê pâ tûâ'gà.

17 Ê ija ma wâdo, âna càcaa âjimuru, [ba kâjè tèpa ênawéna] naa na *Mwaciri kà Pwiduée. Ê pwina âjimuru, âna ê wâro na *târù [na ara Pwiduée] bau ê pinaanapô ma ipwàdée, na é naa tâjè ê Nyuâaê Pwicîri. **18** Wiàna gà wàrapwiri, pai piénawéna'gà, ba kà Kériso, â o wâdé tà Pwiduée wâgà. Â o wâdé tà tèpa âboro mwara wâgà.

14:14 Apostolo 10.15; Tito 1.15

14:15 1 Korénito 8.11-13

* **14:16** Pinabaèpà ê nee Kériso—é, Pinabaèpàgà.

É pame pinanapô

¹⁹ Gà pwa ê pâ muru na o pame ê pinanapô, bau ê pâ muru na o pagòo ê cèikî kà tèpa béegà.

²⁰ Â gà cibwaa tubaèpà ê wakè kà Pwiduée, goro ê utimuru'gà! Âjupâra pâ, go tágére ina pâ, diri ê pâ utimuru, âna wâdé ba kâjè. Êco na càcaa wâdé, wiàna diri ê pâ utimuru na gà ija, âna ténoori ê cèikî kà pârâ tâpé, ma nama rà pwa na èpà.

²¹ Êkaa na, wâdé na gà câmuri, cè pai ija ma wâdo'gà. Gà cibwaa ténoori ê cèikî kà pwì béegà goo cè pwina gà ija ma wâdo—wiàna noo kâra macii, é wiàna dipâa. ²² Â gà cibwaa inapàpari imudi, ê auniimiri'gà naa goo pwiri. Gà pwàniri pwiri, ba na o nye wàco Pwiduée na côo.

Napwa naa googà, â o cidòri nyuâagà, wiàna ticè na piigà[†], naa na pâ tûâ'gà ma auniimiri'gà. ²³ Êco na, wiàna gà piwâ naa goo pai ija'gà ê jè muru, â [wâdé na cágâ caa ija. Ba] wiàna gà ija, â gà jèe còobé jii ê aucèikî'gà. Â gà pwa na èpà, â ée mwa tèigà wà Pwiduée.

15

Jè ipwacèwii Kériso

¹⁻² Jè cibwaa wâro ba kâjè co. Wàijè na mwü ê cèikî kâjè, âna wâdé na jè pidàpwicâarijè goo pârâ tâpé na càcaa mwü ê cèikî kâra. Â jè ipwadàra ma jè pwa cè muru na wâdé târa, â jè pitu târa, ma pagòo cèikî kâra. ³ Ba [jè pâra wiâ] Kériso, na câé caa wâro

---

14:19 Roma 12.18, 15.2   **14:20** 1 Korénito 8.13   [†] **14:22** Ticè na piigà—é, Ticè na pitòtigà goo, ê pwâratùra-nigée-googà.   **15:1-2** 1 Korénito 10.24,33   **15:3** Psalme 69.10

ba kêe co. Ba jèe wii naa na *Tii Pwicîri pâ: *Na rà tanyirigà, âna rà tanyiriô.*

Psaume 69.10

⁴ Édiri pâ popai naa na Tii Pwicîri, âna jèe tâmara wii, ba na pacâmurijè. Ba rà pagòojè, ba na maina cèikî kâjè, na pâara na jè bwaa pitapacîri, naa na pidàpwicâarijè, i pâ auinabéaa kâ Pwiduée.

⁵ Ba ê pidàpwicâari bau ê ipagòo, âna me gée goo Pwiduée. Â wâdé na é nama guwà caapwi, naa na pwâranüma ma auniimirì kâwà, pwacèwii ê tûâ kâ Kériso Iésu. ⁶ Â gée goo kaa pwiri, â guwà o capai pwamaina Pwiduée, wà pwi caa kâ Pwi Ukai kâjè, Iésu Kériso.

⁷ Guwà pitòpiwà bwàti, wàra pai tòpiwà kâ Kériso. Â wàrapwiri, â [wà tèpa âboro, âna rà] o pwamaina wà Pwiduée.

É me wà Kériso ba kâ diri tèpa Ba

⁸ Go ina tâwà pâ: Wà Kériso, âna é me naani goropuu, ba na é pwi ênawéna kâ tèpa *Juif. Â é paari pâ, wà Pwiduée, âna é pacoo ê pâ auinabéaa kêe tâ tèpa jojoorojè. ⁹ Â wà tâpé na càra caa tèpa Juif, âna rà pwamaina Pwiduée mwara, gée goro ê pai wâdé kêe ba kâra. Ba jèe nye wii naa na Tii Pwicîri pâ:

*Go o nyabiri dò;
pwamaina neegà
naa nabibiu kâra pâ Ba.*

Psaume 18.50

10 Â jèe wii mwara naa na jè ére, pâ:
*Guwà cau ipwàdée,
 wâguwà pâ Ba.
 Guwà cau nyabiri
 mara Ba kêe,
 pwi Ba kà Pwiduée.*

Deutéronome 32.43

11 Â jèpwi mwara, âna:
*Pwamaina Pwi Ukai,
 tèpa âboro diri.
 Guwà nyabiri dò
 ê pwényuâa kêe,
 wâguwà pâ Ba!*

Psaume 117.1

12 Â é ina mwara wà *péroféta Isaia, pâ:
*Ée mwa cimadò
 pwi gòobàra Jessé*.
 É mwa pitûâ wàé
 kâra diri pâ Ba.
 [Nye gée gooé kaa,
 pâ aupwényunyuâari,
 na me gée goo Pwi Ukai.]
 Nye majoroé wàé
 na rà céikî naa goo.*

Ésaïe 11.10

13 Ba wà Pwiduée na é naa tâjè ê cèikî, na jè bwaa
 tapacîri diri pâ wâdé na ée mwa naa tâjè. Wâdé
 na é nama guwà tâbawêe, naa na pinaanapô ma

15:10 Deutéronome 32.43**15:11** Psaume 117.1**15:12** Ésaïe11.10; Auinapàpari 5.5   * **15:12** Jessé—Caa kà ukai Davita, pwi
 jojooro Iésu Kériso. (Côo Mataio 1.1-6 ma Apostolo 13.22.)

ipwàdée, gée goro ê cèikî kàwà naa gooé. Â, na wàrapwiri, â o maina too ê cèikî kàwà, naa na pai tapacîri kàwà, gée goro ê pàtämara ê Nyuâaê Pwicîri.

É piénawéna kà Kériso wà Paulo

14 Ico tèpa béeò naa goo Kériso, âna go tâmogòori pâ, guwà tèpa âboro na guwà wâdé. Â guwà tâmogòori bwàti [ê pai wârori ê wâro na *tarù]. Â pâriwà ma guwà pipacâmuriwà naa na. **15** Éco na, naa na ê tii bèeni, âna câgo caa piwâ, na go taniimiri tawà ê pâ pwina guwà jèe picòo. Ba wà Pwiduée, gée goro ê *pimeaari imudi kêe, **16** âna é pwa ma go pwi ênawéna kà Kériso Iésu, ba kàwà, wâguwà na câguwà caa tèpa Juif. Go jèe pame tawà ê *Picémara Wâdé, ba na guwà tèpa uràpâra tà Pwiduée, na wâdé ba kêe. Â é pitòrigariwà, ba na guwà tèpa âboro kêe, goro ê Nyuâaê Pwicîri†.

17-18 Â go nye dau ipwàdée kaa, gée goo ê wakè kôo ba kà Pwiduée. Â câgo caa pi-inâ kôo goro cè pâra muru, â go nye ina co ê pwina é nama go pwa wà Kériso, ba bu caapwi ma wâé. Â é nama rà pitîre dà Pwiduée, wà tâpé na càra caa tèpa Juif, gée goro ê pwâratûra ma tûâ kôo. **19** [É pwa ma tèepaa gooò] ê pâ câmu kêe, naa na ê pàtämara ê Nyuâaê Pwicîri—ê pâ muru na rà pò goo wà tèpa âboro. Â tapoo gée *Iérusaléma, tèepaa naa na ére Illyrie, âna go jèe picémara pitiri ê Picémara Wâdé goo Kériso.

20 Épwiri ê wakè kôo na dau wâdé tôo—ê pai

15:16 Roma 1.5, 11.13   † **15:16** Dernière phrase—é, Â ê Nyuâaê Pwicîri, âna é nama é pwicîri ma wâdé tà Pwiduée, ê pwi ârapwaailò-bà.   **15:20** 2 Korénito 10.15–16

picémara kôo ê Picémara Wâdé, naa na pâ ére napô, na càra caa mu têre ê popai goo Kériso. Ba câgo caa bari naa gòro ê pàaé na é jèe tòpò pwì jèpwì‡. [21](#) Ba go pâra wiâra ê pwina wii naa na Tii Pwicîri pâ:

*Jèe càra caa têre
cè popai gooé;
Jèe càcaa piwiâ târa
[Picémara Wâdé].
Rà mwa cau côoê,
ma tâmogdori [Pwì Ukai].*

Ésaïe 52.15

Gére pâra kà Paulo

[22-23](#) Wâru pâ pâara na nümoo na go pâ na caiwà, éco na é ciburà paèrào ê wakè bèepwiri. Â nabàni, âna go jèe tubanabwé ê wakè kôo naa na napô bèeni. [24](#) Â go jèe niimiri pâ, wiàna go o jèe pâra naa Espagne, â go bwaa tâpo coo jaawà [na *Roma]. Ba o wâdé tôo na wàrapwiri. Â gée na càùé, â guwà o mwa pitu tôo, naa na gére pâra kôo.

[25-26](#) Nabàni, âna go pâra naa Iérusaléma, ba go pame ê âraimeai, na rà naa wà tèpa cèikî wâ Macédoine ma Akaïe, na càra caa tèpa Juif. Ba [rà ilari jiiò pâ, na go pame ê] âraimeai kàra tâ tèpa Juif na rà cèikî naa goo Iésu, na rà wâ Iérusaléma. Ba wâjaa tâpéebà, âna bwaa wâru na ticè neemururà. [27](#) Rà nye dau ipwâdée kaa wà tèpa Macédoine ma Akaïe, na rà pitu târa goro pâ neemururà.

---

‡ **15:20** 2e phrase—Ba càcaa nüma Paulo, na é pa ba kêe, ê wakè kà pwì jèpwì. **15:21** Ésaïe 52.15   **15:22-23** Roma 1.13   **15:25-26** 1 Korénito 16.1-4   **15:25-26** Apostolo 24.17; 1 Korénito 16.1; 2 Korénito 8.1, 9.2, 12   **15:27** 1 Korénito 9.11

Ba rà jèe dau tòpi ê pâ aupwényunuâari, naa na pwâranümarà, gée goorà.

²⁸ Wiàna go naa diri târa [i mwani] â go mwa pâ jaawà, na go pâra naa Espagne. ²⁹ Â go jèe tâmogòori pâ, go o papaé tâwà, ê aupwényunuâari na tâbawêe, gée goo Kériso.

Guwà pwapwicîri kôo

³⁰ Tèpa béeò naa goo Kériso, go pi-ilawà, pâ, na guwà ciburà gòo goro pwapwicîri tà Pwiduée ba kôo. Ba jè pitànaima naa na cèikî, naa goo Pwi Ukai Iésu Kériso, â naa na ê pimeaari, na é naa tâjè ê Nyuââê Pwicîri.

³¹ Guwà pwapwicîri, ba na rà o cibwaa tubaèpà tôo wà tâpé *Judée na tâutâra dàra cèikî naa goo Kériso. Â guwà pwapwicîri mwara ba kà tèpa cèikî naa Iérusaléma, ba na rà o tòpi bwàti ê bépitu na go pa pâdarirà. ³² Â gée na càùé, â wiàna nüma Pwiduée, â go o medariwà naa na ipwàdée. Â o pâri ma go tâpo nao jaawà.

³³ Wâdé na wà Pwiduée, wàé na é naa pinaanapô, âna é tâa jaawà diri! Amen!

16

Ipwabwàcu kà Paulo

¹ [Guwà tòpi bwàti] wà Fébée*, tô aéjii kâjè naa na nee Kériso. É tô dikona kâra wâra pwapwicîri wâ Cencréees†, â é tô ilàri na wâdé. ² Â, guwà tòpié

15:29 Roma 1.11   **15:30** 2 Korénito 1.11; Kolosé 4.3; 2 Tésalonika

3.1   * **16:1** Fébée—Pwiri wàé na é popa pâ ê tii bèeni kà Paulo tà tèpa cèikî wâ Roma.   † **16:1** Cencréees—Ê ville na é pwi aucoo wànga kâra ville Korénito.

bwàti, naa na nee Pwi Ukai, wàra pai pwa kâjè, wàijè tèpa cèikî. Â guwà pitu têe, naa na diri pâ muru, ba, wàé, âna po dau wâru tâpé na é pitu tàra, tiagooò mwara.

³ [Wâru tâpé naa jaawà, na nümoo na] guwà ina tàra mwara ê bwàcu kô:

Tà [du duadà] Priscille ma Aquilas, na bà wakè naima ma wâgo ba kè Kériso Iésu. ⁴ Wà du ê-bà, âna càru caa piwâ, na ru naa diri, tiagoro na ru naa ê wâro kàru, ma ru pitu tôo, â dau wânümoo tàru. Â rà nye côoinaru mwara diri pâ wâra pwapwicîri, kè tâpé na càra caa tèpa *Juif;

⁵ Târa diri tèpa cèikî na rà gére ipitiri naa na pwârawâ kàru;

Tà pwi béeò, Épénète, na é pwi a mara cèikî naa goo Kériso, na province Asia;

⁶ Tà Maria, na é po dau wakè ba maina, ba kèwà;

⁷ Tà Andronicus ma Junias, tupédu jènereô, na bà tâa na karapuu naima. Ru tupédu *apostolo na dau pwamuru naa gooru, â ru tupédu a mara cèikî jjio;

⁸ Tà Ampliatus, pwi âji béeò, naa na nee Pwi Ukai;

⁹ Tà Urbain, na bu piwakè naima ba kè Kériso;

Tà pwi âji béeò Stakis;

¹⁰ Tà Apellès, na é paari bwàti pâ, pwi âborò *târù, kè Kériso;

Tà tâpé na pwârawâ kè Aristobule;

¹¹ Tà pwi jènereô, wà Hérodione;

Tà tâpé na pwârawâ kà Narcisse, na rà cèikî naa goo Pwi Ukai;

¹² Tà du ilàri Trifène ma Trifose, na ru dau wakè ba maina ba kà Pwi Ukai;

Tà tô âji béeò Perside, ba wà tôobà mwara, âna é po dau wakè ba maina, ba kà Pwi Ukai;

¹³ Tà Rufus, pwi ênawéna kà Pwiduée na pwa-muru naa gooé, ma tà tô nyaa kêe, na é pwacèwii na é tôo nyaa kôo;

¹⁴ Tà Asincrite, ma Flégon, ma Hermès, ma Patrobas, ma Hermas, ma wà pàra tèpa béejè naa goo Kériso, na rà wâjaarà;

¹⁵ Tà Filologue ma Julius;

Tà Néré ma tô naigé kêe, Olimpas, ma wàilà diri tèpa cèikî, na wâjaaru.

¹⁶ Wâguwà diri, âna wâdé na guwà pipwabwàcu tàwà, wàra pai pwa kà tèpa aéjii naa na nee Kériso. Â wàilà diri tèpa wâra pwapwicîri kà Kériso, âna rà panuâ paé mwara ê bwàcu kàra tàwà.

Bénabwé popai

¹⁷ Tèpa béeò naa na nee Kériso, [pwa jè muru na nümoo na go bwaa ina tàwà]: Guwà ipwacôoco wà tâpé na rà tadàrù ê picaatâa kàwà, â na rà cicara ê popai na guwà jèe tòpi. Â rà pwa ma ténoori ê cèikî kà pàra tâpé. Guwà cibwaa picaatâa ma wàilà.

¹⁸ Ba wà tâpéebà, âna càra caa piénawéna kà Kériso, Pwi Ukai kâjè. Ba rà pâra wiâra ê câbawâdé kàra[‡], ma pâ naëà kàra. Â rà pwa cuka tà tèpa âboro, ba

16:13 Maréko 15.21   **16:16** 1 Korénito 16.20; 1 Pétérú 5.14

16:17 Mataio 7.15; Tito 3.10   **16:18** Filipi 3.19; 2 Pétérú 2.3

[‡] **16:18** Câbawâdé kàra—Grec: Nanaarà.

na rà ipa-imwüru tâpé na càra caa gòò naa na cèikî,
tâpé na rà bwaa càcaa pâri ma rà côoina bwàti ê pai
pwa goro ê èpà.

¹⁹ Napwa naa goowà, âna go ipwàdée, ba rà côo
diri pâ âboro, pâ, guwà pitêre dà wà Pwi Ukai. Â
wâdé na guwà picôoina bwàti, ba na guwà pwa ê
pwina wâdé, â guwà upiri ê èpà. ²⁰ Â wà Pwiduée,
pwi a naa pinaanapô, âna ée nama guwà còogai
*Caatana.

Wâdé na wà Pwi Ukai Iésu Kériso, âna é
*pwényunuâariwà goro ê *pimeaari imudi kêe.
Cidòri nyuâawà!

Ipwabwàcu kà pàrà tâpé

²¹ Rà ina bwàcu kàwà mwara wà Timotéo, pwi
béeò goro wake, wàilà ma têpa jènereô, Lucius, ma
Jason ma Sosipater.

²² (Â wâgo mwara, wà Tertius, na go wii ê tii
bèeni, naa na nee wà Paulo, âna go pwabwàcu tâwà
naa na nee Pwi Ukai, na é caajurijè.)

²³ Â wà Gaïus mwara, na go pitâa jaaé, âna é
pwabwàcu tâwà. Â wâjaaé kaa, na rà pitapitirirà
na diri ê wâra pwapwicíri ni. Wàilu mwara, âna
ru pwabwàcu tâwà, wà Éraste, pwi a wéaari mwani
kâra ville, ma wà Quartus, pwi béejè naa na nee
Kériso. { ²⁴ Wâdé na é pwényunuâariwà diri wà Pwi
Ukai Iésu Kériso, goro ê pimeaari imudi kêe na dau
maina. Amen. }

Ipwamaina Pwiduée

25-26 Jè pwamaina Pwiduée, na é tâa napwiri, nabàni, ma dàra gòiri awé. Wàé na mwa nama cimwü ê cèikî kàwà, naa goro ê *Picémara Wâdé goo Iésu Kériso. Ba êkaa pwiri, ê câbawâdé kêe, na tâbinyiri gée na autapoo goo. Â nabàni, âna é tûâri pâ, ê pwi popai bëepwiri, âna inapàpari, târa diri ê pâ Ba, na càra caa tèpa Juif. Êkaa na rà o cèikî naa gooé, ma pitêre dèe. Â wàépwiri na o coo, ê pwina rà jèe tàmara ina béaa wà tèpa *péroféta.

27 Üu, jè pwamaina Pwiduée na é caapwi co, wàé na tâbawêe ê autâmogòorimuru kêe. Wâdé na jè pwamaina ê muugère kêe, na jè côo gée goo Iésu Kériso, dàra gòiri awé!

Wâdé na wàra! Amen!

**Tii Pwicîri: Âmu Aamwari naa na cî
New Testament in Paicî (NC:pri:Paicî)
Le Nouveau Testament à Paicî**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Paicî

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Paicî

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

94c5d202-9853-5b91-879f-4a3023457d58